



INNOVATION PÅ GADEN



NYE LØSNINGER FOR GADENS FOLK

**DUGNAD
ANTIDOTE
FIXELANCEN
PANTHOLDER
SEXELANCEN
JUNKFOOD
ILLEGAL!
STRADA**



INNOVATION PÅ GADEN



NYE LØSNINGER FOR GADENS FOLK

Projekter igangsat af social iværksætter
Michael Lodberg Olsen

Redigeret af Johanne Højbjerg Møller og
Michael Lodberg Olsen

“Når du lytter til dem, det handler om, er det let at forandre verden. Når du først har oplevet det, er det svært ikke at gøre noget.”

– Michael Lodberg Olsen, social iværksætter



Michael Lodberg Olsen er initiativtager til mere end 20 forskellige foreninger og projekter, som alle har det tilfælles at ville skabe positiv forandring for nogle af samfundets mest udsatte mennesker. Her sammen med en sælger af magasinet ILLEGAL i London da magasinet blev internationalt.

NÅR DU SIDDER I LORT TIL HALSEN, SKAL DU IKKE HÆNGE MED HOVEDET

**Af Johanne Højbjerg Møller, journalist,
redaktør og bestyrelsesmedlem i The Red Van**

Det kan være svært at holde styr på, hvor ét af Michael Lodberg Olsens mange projekter stopper, og et nyt begynder. Det, der startede som en social indignation, da Michael som ung fotograf dokumenterede vilkårene på børnehjem i Rumænien, voksede sig til en indre ild for at forbedre livet for mennesker på bunden af samfundet. En ild, der har brændt i ham i over 30 år nu.

Sommetider – tit måske endda – brænder ilden i begge ender. Michaels iver, handlekraft og det, han selv betegner som sin ADHD-hjerne, fordrer ikke nødvendigvis struktur og nedfældede planer. Til gengæld fordrer det handling. Han er initiativtager til mere end 20 forskellige foreninger og projekter i Danmark, som alle har det tilfælles at ville skabe positiv forandring for nogle af samfundets mest udsatte – stofbrugere, sexarbejdere, hjemløse og alt der imellem. Og gerne på utraditionel, provokerende og innovativ vis.

Derfor var det med lige stor begejstring og ærefrygt, at jeg takkede ja til at hjælpe ham med at samle denne bog. En bog, der gerne skal inspirere og begejstre gennem nogle af de projekter, Michael har været med til at løbe i gang. Og måske kan den endda tænde en lille civil ulydighedsild i dig, der læser den.

Bogen er blevet til, som Michael arbejder bedst: I samspil med stribevis af mennesker og foreninger – og med fart på. Vi har samlet gamle tekster og givet dem nyt liv, skrevet nogle fra bunden, og fået bidrag fra dygtige skribenter og tidligere frivillige til andre. Bogen er et sammensurium af fortællinger, stemmer, billeder og indtryk – og om du læser den kronologisk, som billedbog eller opslagsværk, er op til dig.

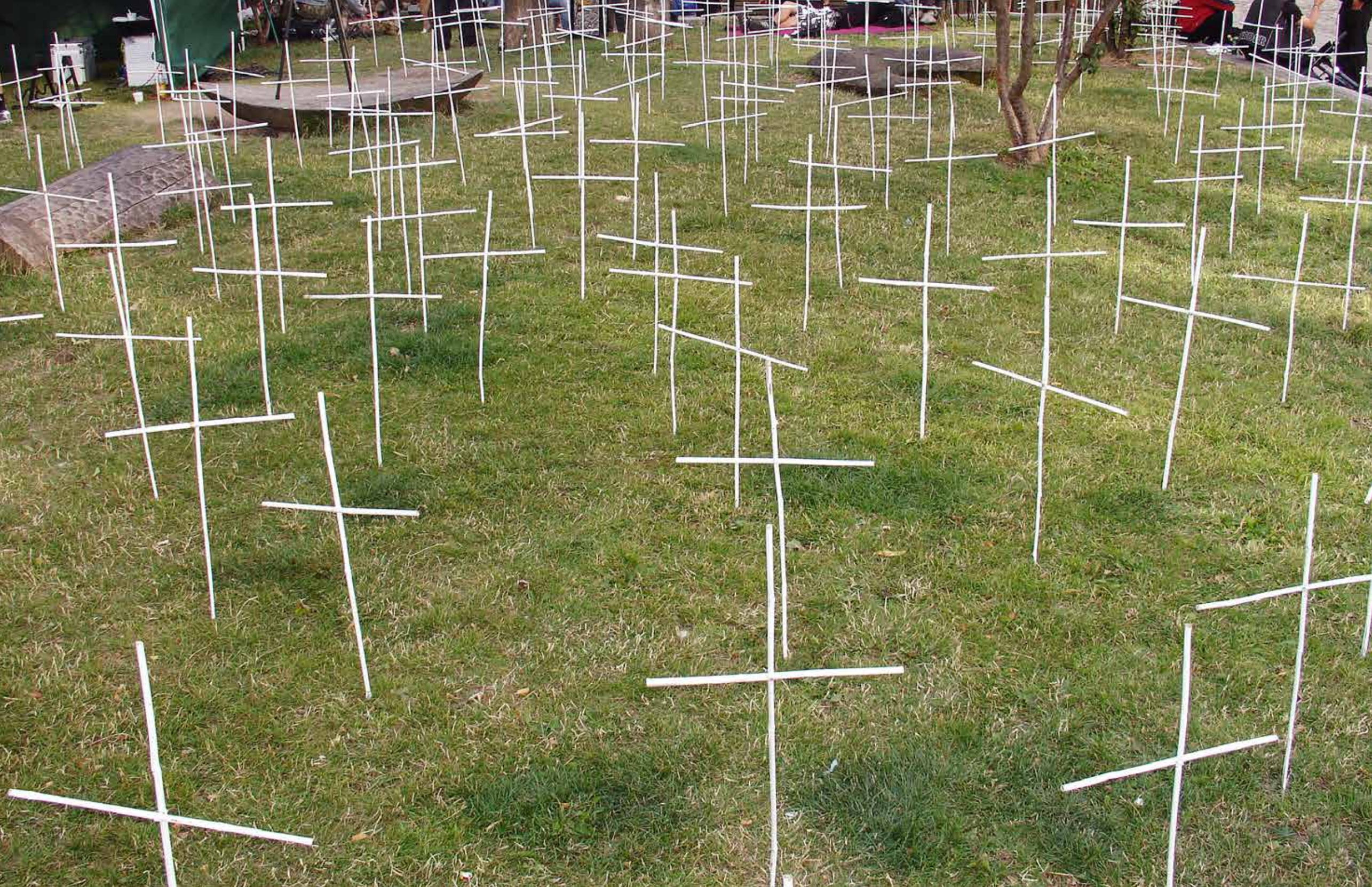
Efter et par måneder i hælene på Michael har jeg da heller ikke helt styr på tidslinjen i de forskellige projekter. Kom Illegal før Pantprojektet? Og hvad skete der egentlig med JunkFood? Til gengæld ved jeg alt om stofbrugeren Krølle, som altid stod klar med idéer, opbakning og gode råd til Michael, indtil hans krop gav op for et par år siden efter et alt for hårdt liv på gaden. Om sexarbejderen Annika, der gav gode råd til indretning af Sexelancen, så der var god belysning og knæpude til blowjobs. Om Ronny, den første bruger af Fixelancen, der var så overbevist om, at politiet ville anholde ham under indvielsen, at han havde sørget for både ekstra doser mad og heroin, så han kunne holde længere i detentionen. Jeg kender historier om de frivillige, der lagde mange flere timer, end nogen kunne have forventet af dem, selvom de ikke altid var sikre på, om de befandt sig på den rigtige side af loven. Om beboermøderne, fællesspisningerne, om det kærestepar, der flyttede ind i affaldsrummet i Michaels baggård, fordi der var så godt at fixe. Om brugerne af Dugnad, om Illegal-sælgerne og pantsamlerne. Det er dem, der er hovedpersonerne i Michaels arbejde.

Krølle er desværre død, men du kommer til at møde ham flere gange i Michaels historier. Det var da også fra Krølle, Michael modtog det bedste råd, han har fået til dato: Når du sidder i lort til halsen, skal du ikke hænge med hovedet.

Det altoverskyggende råd i denne bog – og den røde tråd i Michaels arbejde – er lidt anderledes end Krølles, men alligevel forbundet:

Hvis du ser noget i samfundet, du gerne vil ændre, så er du den bedste til at gøre det. Hav modet til at prøve at fjerne det lort, Krølle, Ronny, Annika og de andre har op til halsen. Spring ud i det, saml gode mennesker at gøre det med, begå fejl og lær af dem. Og gå gerne lidt over stregen – ellers forandrer vi aldrig noget.

Hermed givet videre.



DER ER ALTID NOGEN, DER VIL PRØVE AT BILDE DIG IND, AT DET AT GØRE EN FORSKEL ER KOMPLICERET

Fortalt af Frank Hvam, komiker
og tidligere bestyrelsesformand
for Fixelancen, til Johanne
Højbjerg Møller



Jeg er egentlig ikke et menneske, der involverer mig så forfærdeligt meget i mange ting. Jeg bor, hvor jeg bor, lever hvor jeg lever. Jeg flyttede til Vesterbro for mange år siden, ind til min bror i et bofællesskab i Reventlowsgade. Det var åbenlyst for mig og alle andre, der boede i det kvarter, at der udspillede sig en kæmpe tragedie lige udenfor vores dør. Der lå en masse mennesker og junkede hver dag, som ikke havde noget sted at være, og som var jaget vildt i kvarteret. De blev jaget af pusherne og af politiet, de manglede et sted at sove, og ikke mindst manglede de et sted at fixe. De sad og fixede og forrettede deres nødtørft i vores lyskasser. Mange af os havde lært at leve med det, men vi var alle frustrerede over den fuldstændigt fastlåste situation i vores kvarter. Det var tydeligt for alle, at der var et problem, men det føltes for svært at løse det.

Det ændrede sig, da jeg mødte Michael Lodberg Olsen.

Vi kendte hinanden en smule i forvejen fra det daglige liv på Vesterbro. På et tidspunkt lejede han nogle kælderrum i vores ejendom, hvor han ville lave fixerum. Vores beboerforening var ved at eksplodere. Jeg turde ikke rigtigt at sige til nogen, at jeg kendte Michael. Jeg vidste bare, at han var i gang med sit projekt nede i kælderen, og at beboerforeningen ville gøre alt for at losse ham ud. Det er jo sådan med fixerum, at det er en nem ting at sige, at man er tilhænger af, men ingen vil have det, hvor de bor. Not in my backyard. Det satte en masse tanker i gang hos mig.

COLOMBUSÆG PÅ HJUL

Som den aktivist Michael er, sagde han, at man bliver nødt til udfordre tingenes tilstand for at igangsætte ting og vise verden, hvor svært og absurd det her er. Vi kom til at tale om, hvordan vi kunne lave et fixerum, som vesterbroerne ville acceptere. Da kom idéen til det mobile fixerum. Vi talte om, at vi burde have en bus. Og så var aftalen, at hvis Michael på et tidspunkt gik videre med den idé, skulle han ringe. Han ringede meget hurtigt og sagde, at han ville købe en ambulance, og om jeg ville være med til det. Det ville jeg gerne. Jeg kunne ligesom se, at tiden var med os. Der var frustration over situationen på gaden. Alle talte om, at der manglede et fixerum, men ingen ville have det. Hvis vi købte en gammel ambulance og lavede den om til et fixerum på hjul, ville vi kunne kile os ind imellem nogle interessegrupper og problematikker og på en eller anden måde lægge os dér som et colomбусæg. Det ville være svært for både beboere og politikere at blive rigtigt vrede på et fixerum, som flyttede

sig. Alle vidste, at der var behov for det, og når det begyndte at koge i én gade, kunne man trille 200 meter og holde i en ny gade.

Det moralske ansvar hviler tungere, når man møder de her mennesker hver dag og inderst inde ved, at man kan gøre en forskel for dem. Det føltes som en moralsk forpligtelse at gøre et eller andet. Og i særdeleshed det øjeblik jeg så mødte et menneske som Michael, der sagde – ok, så gør vi det. Så var der ingen vej udenom. Som beboere i området var vi måske de største eksperter på problemet. Det var os, der levede med det til daglig og kunne se konsekvenserne af den narkopolitik, der var i København. Der var dybest set ingen, der havde set så meget som os. Det var et godt udgangspunkt.

TYREN MED DET STORE GULDHJERTE

Michael samlede lynhurtigt en god lille gruppe til bestyrelsen: Juristen Emil Kiørboe, som hver gang vi trådte over stregen, vidste præcis, på hvilken måde vi trådte over stregen, og hvordan vi skulle argumentere os ud af det. Lægen, Kasper Iversen, som gav projektet en naturvidenskabelig pondus ved at sige, at det ikke var uansvarligt ud fra et sundhedsfagligt perspektiv – og som kunne skaffe frivillige via sit netværk. Marianne Abildgaard, der holdt styr på budgetterne og sørgede for, at det ikke var økonomisk uansvarligt. Ole Hoff-Lund, der som journalist beskrev og kommunikerede vores projekt løbende. Mig, der kunne hjælpe med fundraising og være et ansigt udadtil. Og så Michael, der løb det hele i gang. Tyren med det store guldhjerte, der bare tonsede ud over stepperne.

Det var en meget tilfredsstillende tid. Vi havde meget få problemer, vi mødte

ikke ret meget vrede. Det er noget af det mest meningsfulde, jeg nogensinde har involveret mig i. Og det kan også være en motivation i sig selv. Der er ingen, der kan smide så meget energi i et projekt, hvis ikke man også får noget personligt ud af det. Det gjorde vi alle sammen, tror jeg. Vi var over 200 frivillige; læger, sygeplejersker og andre frivillige, dybt engagerede mennesker, som arbejdede benhårdt på at få det til at lykkes. Vi blev høje på at hjælpe, men sikkert også på den der følelse af at være gode mennesker, der lykkedes med vores projekt.

Og det var vel den største overraskelse af dem alle. At det lykkedes. At vi ikke bare

“Her lærte jeg – og det er der mange, der har vidst før mig – at gennemtænkt civil ulydighed, lige dér hvor man får lagt det rette snit, så man står på en moralsk og argumentatorisk virkelig stærk platform, er en fuldstændig fantastisk og anbefalelsesværdig ting for folk, der vil ændre verden. Man kan faktisk ikke gøre det uden.”

fik det op at stå, men at det blev en bragen-de succes og accepteret hele vejen rundt. Det var Michael den eneste, der troede på fra første dag. Vi bevægede os hele tiden på kanten af, hvad der var lovligt, og da vi åbnede Fixelancen, anede vi ikke, om vi ville blive anholdt eller kommet i møde. Men vi fik mere succes, end nogen af os havde turdet håbe på.

MAN ER NØDT TIL AT TRÆDE OVER STREGEN

Her lærte jeg – og det er der mange, der har vidst før mig – at gennemtænkt civil ulydighed, lige dér hvor man får lagt det rette snit, så man står på en moralsk og argumentatorisk virkelig stærk platform, er en fuldstændig fantastisk og anbefalelsesværdig ting for folk, der vil ændre verden. Man kan faktisk ikke gøre det uden. Man er nødt til at udfordre gældende lovgivning. Vi var jo aldrig interesseret i at blive rabiater, dem er der ingen, der gider at samarbejde med. Vi var interesseret i at træde forsigtigt over strengen og sige til omverdenen – se, nu står vi på den anden side af strengen, men der er ikke sket andet, end at nogle mennesker har fået sig et trygt sted at fixe.

Stofbrugerne forsvandt fra gaden fra den ene dag til den anden. Lige pludselig, hvor der før var ti, var der én. Det var ikke fordi, vi skabte flere narkomaner. Vi tog dem bare og flyttede dem fra gaden og ind i ambulancen. Det var sort på hvidt, at vi rent faktisk flyttede og løste et problem.

Jeg tænker tilbage på tiden med Fixelancen som et lykkeligt projekt, fordi det handlede om noget politisk, det handlede om nogle beboere, og så handlede det i den grad om nogle stofbrugere, som var blevet frarøvet al værdighed, og hvis største ønske var at komme væk fra den skide gade og få lov til at fixe under lidt mere anstændige forhold. De tog imod det med kyshånd.

EN LIVSMISSION DER SMITTER

Jeg skylder Michael stor tak for at hive mig ind i det. Han er sådan én, der ikke er så mange af. Han er et kraftværk af initiativ, vilje og fremdrift. Han besidder en enorm integritet og er med hud og hår solidarisk med gadens folk. Sådan et menneske er svær at sige nej til. Han får tingene til at ske. Vi brugte allesammen rigtig meget tid på det i den periode. Og det skal der til, rigtig meget tid. Michael synes jo altid, at det kan gøres bedre. Det er en energi, man ikke skal prøve at tage fra ham. Sådan er det bare. Mange af os andre tænker jo på husleje, der skal betales, men det glemmer Michael tit. Jeg tror også, det har kostet ham et ægteskab eller to, og det har givet ham masser af problemer. Men du skulle se ham, når han kørte ned ad Istedgade på en varm sommerdag i Fixelancen med vinduet rullet ned og armen ud af vinduet. Jeg kan ikke forestille mig noget lykkeligere menneske.

Michael nægter at lade sig fedte ind i administration og i det politiske liv. Han insisterer på sin uafhængighed. Han motiveres af modstand. Det kommer med en pris, men det er også hans styrke. Man kan ikke klippe hornene af ham. Hvis det var tilfældet, kunne han jo sidde på kommunen og lave socialpolitik og gå hjem klokken 16, men det er ikke Michael. Hans energi ligger

et helt andet sted. Det, der gør ham særlig, er, at han er utæmmelig. Og så har han et hjerte af guld for de her mennesker. Han har en livsmission – og den smitter. Der er altid nogen, der vil prøve at bilde dig ind, at det at gøre en forskel er kompliceret. Det har Michael aldrig accepteret. Det bør vi andre heller ikke.

SOCIAL IVÆRKSÆTTER GUIDE

SE PROBLEMER SOM MULIGHEDER

En problemstilling indeholder altid muligheder for at finde nye løsninger. Det er det perfekte udgangspunkt for at skabe innovation.

GÅ HEN, HVOR DER ER GOD ENERGI

Saml et hold af gode folk med andre kompetencer, personlighedstræk og perspektiver end dig selv. Bliv ved med at udfordre jer selv og hinanden. Og hold god energi.

AFPRØV DINE IDÉER

På et eller andet tidspunkt kan du ikke planlægge eller snakke mere om idéen – så skal du bare i gang med at handle på det. Se, hvad der virker.

DU SKAL IKKE VÆRE FOR STOR TIL DE SMÅ TING

Når du starter noget nyt, er der et hav af bittesmå detaljer, som du hele tiden skal involvere dig i. Du bliver nødt til at være med på dem alle, hele vejen, indtil det fungerer.

DET GØR IKKE NOGET AT GÅ LIDT OVER STREGEN

Vær ikke bange for at udfordre lovgivning og “vi plejer”-attitude. Det er tit det, der skal til for at skabe forandring.

START SMÅT

Du behøver ikke 1,5 million for at løbe et projekt i gang. Du kan gøre rigtig meget med 50.000 kroner. Start småt og bliv overrasket over hvor lang det kan række. Der er mangel på risikovillig kapital indenfor socialt iværksætteri, men det betyder ikke, at det ikke kan lade sig gøre.

VÆR RISIKOVILLIG

Det er ikke sikkert, det lykkes. Men prøv alligevel. Tro på din idé, tag chancer – også selvom andre ikke deler din vision.

BEGÅ FEJL

Du får højst sandsynligt slag. Lær af dem, rejs dig op igen. Det er en del af gamet og betyder ikke, at du ikke er på vej det rette sted hen. Det betyder, at du har fået nogle vigtige erfaringer, som kan bruges til bedre løsninger.

FORANDRING OVER FORTJENESTE

Du bliver sandsynligvis ikke rig af at lave socialt iværksætteri. Men du kan gøre en kæmpe forskel for andre mennesker, og vil opleve hvor stor betydning det kan have.

FIXELANCEN

► DET MOBILE FIXERUM



I en lang årrække udspillede der sig hver dag en reel tragedie på og omkring Vesterbros gader. I trappeopgange, baggårde, rendestene, på pladser og i sandkasser sad stofbrugere og fixede. Beskidte kanyler og affald, afføring i baggårde og blodstænk på væggene var en ufravigelig og ulykkelig del af hverdagen for både Vesterbros borgere og for stofbrugerne, som mere end noget andet ønskede sig et rent og roligt sted at fixe.

Fixelancen havde som målsætning at komme problemet til livs med en både simpel, innovativ og dengang kontroversiel løsning: et fixerum på hjul.

Fixelancen er en ombygget og istandsat ambulance, som kan fungere som et rent og sikkert sted for stofbrugere at fixe. Foreningen Fixerum sendte det mobile fixerum – først én og senere to ambulancer – på gaden for første gang den 12. september 2011 på initiativ af en gruppe frivillige vesterbro-borgere, læger, jurister og andre fagfolk som et modsvar på Københavns Kommunes narkopolitik og modvillighed over at stille kommunale fixerum til rådighed. Omkring 350 frivillige var involveret i projektet – især sundhedspersonale – som gjorde det muligt for Fixelancen at tilbyde kvalificeret hjælp til stofbrugere klokken 12-22 hver dag fra skiftende placeringer på Vesterbro, alt efter hvor den var parkeret.

I gennemsnit blev der taget 100 fix om dagen i Fixelancen. Ikke én gang førte det til en dødelig overdosis. Det satte fixerum på den politiske dagsorden og fungerede som et konkret alternativ til det problem, som både Vesterbros borgere og stofbrugerne havde kæmpet med så længe.

1. oktober 2012 nedlagde foreningen sig selv, da dens mission var opfyldt: Københavns Kommune etablerede endelig et permanent fixerum for stofbrugerne på Vesterbro. Kommunen har fortsat kørslen med de to ambulancer, som også skal dække andre bydele i København.

Foreningen Fixerum fik prisen for Årets Innovative projekt 2012 af Københavns Kommune og Årets Brugerven 2012 af Brugerforeningen for aktive stofbrugere.



Konflikten mellem nogle af de mest udsatte stofbrugere i Danmark og lokale beboere på Vesterbro i København er en meget gammel konflikt. Her er borgere på Vesterbro på gaden i 1976 for at demonstrere imod stofbrug i gadebilledet.



Stofbrugere fra Brugerforeningen for Aktive Stofbrugere fik udleveret éngangskameraer i 2008 for at dokumentere deres hverdag på Vesterbro inden fixerum.



En af initiativtagerne til projektet, Michael Lodberg Olsen, er her ved at gøre rent i fixerummet i Reventlowsgade 28. FOTO: DENNIS LOHMAN/SCANPIX

Beboere fik fixerum forbudt

Beboerklager fik i går fogedretten til at nedlægge forbud mod et privat fixerum, der var planlagt på Vesterbro i København.

hedsfagligt personale,» siger Carsten Mai. **ESBEN HOUBORG**, som er lektor ved Center for Rυσmiddeleforskning, mener fixerum er gode, hvis man gennem det offentlige kan få tilknyttet læger og sygeplejersker.

er blevet forbudt på Vesterbro.

»Det, vi gerne vil, er at lave et offentligt fixerum, hvor man kan mere end bare indtage stoffer. Der skal være sundhedspersonale, socialarbejdere og mulighed for at få

SPORT DEBAT

REPORTAGE

»Jeg vil ikke fixe foran børn«



er på Vesterbro. - Det er ikke værdigt, hverken for os eller for ann

Del

Tweet

2

f

Synes godt om

25

FRIDAY 26. JANUAR 2012

Det er fuldstændig forrykt

Nej til fixerum: Vrede beboere på Vesterbro vil ikke have narkomaner i deres kælder

RIGMAND ABNER PRIVAT FIXERUM

BERLINGSKE

NATIONALT

Aktuelle emner

Libyen

Birthe Renn Hornbech

Melodi Grand Prix 2011

Oscar 2011

Christhus

FORSIDE

BUSINESS

POLITIKO

TECH & VIDEN

KULTUR

FRI

SPORT

DEBAT

Politiet godkender fixerum på Vesterbro



De fixede en ambulance. Hvam og Lodberg fortsætter kampen

SOCIALT: Hvad gør man, når har boet på Indre Vesterbro i 13 år, har oplevet næsten døde narkomaner, set mennesker blive slået halvt ihjel af rasende pushere og set kvinder og mænd med bukserne nede og kanylen i låret? Man investerer i en varevogn, der kan bruges som mobilt fixerum. /4

FIXERUMMET DER FIK HJUL

Fortalt af Michael Lodberg Olsen
til Lars Gadegaard Hansen,
skribent for ILLEGAL og Strada

“Jeg kan simpelthen ikke blive anholdt i dag. Jeg skal hente børn.”

Fixelancen, det mobile fixerum, rullede på gaden første gang den 12. september 2011. Ud af de ca. 350 frivillige, der hen over Fixelancens levetid nåede at engagere sig i arbejdet med at hjælpe stofbrugere, var der den dag kun samlet en mindre kerne af folk. En chauffør til at køre bilen, en runner, sygeplejersker, lidt til at omdele flyers og vores frivillige læge Kasper – det var ham, der skulle hente børn senere. Derudover var vi flankeret af en hel hær af juridiske eksperter fra Gadejuristen, der skulle stå klar til at lire paragraffer af, hvis politiet og myndighederne ville prøve at lukke os, før vi rigtigt var kommet i gang.

Fixelancen kørte på sin første officielle tur som rullende fixerum ned og holdt ved bagindgangen til Københavns Hovedbane-

gård. Ingen af os, der boede på Vesterbro, var uvant med at se politibiler – men for fanden hvor var der mange politibiler i gadebilledet netop den dag.

Fixelancen var en brugt tysk ambulance, en lysegul Ford Transit fra 1992. Vi købte den for 3.000 euro kontant hos en russisk brugtvognsforhandler i Rosenheim i Tyskland. Vi fik et nedslag i prisen på 300 euro, mod at russeren fik lov at beholde de blå blink fra taget.

Vi havde dekoreret den med et stort gult kryds efter Røde Kors' forbillede for at signalere sundhedstilbud og suppleret med teksten “Fixerum + Førstehjælp” på siden og på taget. Vesterbro består af smalle gader med lejligheder op til femte sal, og vi ville have, at beboerne straks skulle kunne se, hvem vi var, når vi holdt på deres gade.

“Førstehjælp” havde vi tilføjet i tilfælde af, at noget kom i vejen for, at vi kunne

drive et rigtigt fixerum – så kunne vi i det mindste køre rundt og tilbyde førstehjælp til stofbrugerne.

KRØLLE ER DØD

“Den er jo skyld i, at mange af os er i live i dag”, sagde Krølle om Fixelancen i 2011.

Krølle er død i dag. Død af et hav af sygdomme, han havde reddet sig som stofbruger på gaden i København efter årtusindeskiftet. Krølle var en virkelig god fyr med en tyk fynsk accent. For mig var han på mange måder et omvarende symbol, levende og død, på situationen for stofbrugere på Vesterbro i slutningen af 90'erne og i 00'erne. Elendigheden var enorm. Der var blodige kanyler overalt. På fortove, i porte, baggårde, skralderum og sandkasser.

Sprøjtepatruljen, et initiativ fra Brugerforeningen for Aktive Stofbrugere, samlede om sommeren tolv tusinde kanyler op – om ugen – på et område på Vesterbro, der ikke var meget større end et par fodboldbaner.

Som beboer oplevede man at skulle træde over stofbrugere på sin trappesten, nogen gange inde på trappen. Jeg undrede mig engang over en stribe blod henover loftslampen i opgangen, indtil jeg fik øje på den efterladte kanyle – et halsfix, der var gået galt, så blodet havde stået ud af halspulsåren og op i loftet. Hverdag på Vesterbro.

GIV OS NU DET FIXERUM

Tit er beskrivelserne af Vesterbro dengang set fra beboerne synsvinkel. Vi hører om, hvor frygteligt det var at siksakke mellem kanyler på Istedgade og i sandkasser. Det er dem, der har en stemme, som fortæller. De, der i kraft af uddannelse, overskud og job, har adgang til medierne. Dem, vi træder hen over i rendestenen, hører vi sjældent fra.

Signe, en toogfyrreårig stofbruger dirrede af desperation og vrede over den verden, hun levede i, da jeg talte med hende, inden Fixelancen blev en realitet:

“Giv os nu det fixerum. Det er forfærdeligt at stå dér med bukserne nede om anklerne og bar røv i hed kamp for at finde en eller anden åre, der dur. Blodet sejler, og det, man frygter allermost, er, at der kommer nogle børn forbi og ser dig. Jeg har prøvet i over tyve år at blive clean. Jeg kan bare ikke. Men må jeg ikke godt få min værdighed tilbage alligevel?”

Det mest hårrejsende vidnesbyrd om stofbrugernes kår er fra sygeplejerskerne Charlotte Fich og Nina Brunes, der fungerede som gadesygeplejersker på Maria Kirkeplads igennem en årrække:

“Misbrugerne bruger vandpytter, øl eller sodavand både til at rense snavset værktøj i, men også til at opløse stoffet, de injicerer. Her findes ingen toiletter, så der bliver urineret rundt omkring. Urin der løber ned i vandpytterne. De fixer på pladsen. I armene, hænderne, på benene. Trækker bukserne ned og stikker sig i lysken. De lægger sig på den bare asfalt og bliver fixet i halsen af en kammerat. Der er en frygtelig mangel på hygiejne, men de ved, at det handler om at få placeret nålen i venen så hurtigt som muligt. Der er tale om et kolossal misbrug for åbent tæppe. Der er tale om et miljø, der er til stor gene for de omkringboende og forbipasserende. Der er desperat brug for en løsning.”

TELEFONBOKSEN PÅ HALMTORVET

Jeg selv flyttede til Vesterbro i '94, samtidig med at Københavns Kommune havde blæst til byfornyelse, renoveringer og lejligheds-sammenlægninger for at få nye skatte-

“Tit er beskrivelserne af Vesterbro dengang set fra beboerne synsvinkel. Vi hører om, hvor frygteligt det var at siksakke mellem kanyler på Istedgade og i sandkasser. Det er dem, der har en stemme, som fortæller. De, der i kraft af uddannelse, overskud og job, har adgang til medierne. Dem, vi træder hen over i rendestenen, hører vi sjældent fra.”

borgere ind, nogen der kunne skæppe i kommunekassen i stedet for de gamle, som bare tømte den. Vi havde fået fjernvarme og samtalekøkken, toilet og bad i lejligheden, og herefter var det gårdens tur til at blive renoveret. Vores affaldscontainer blev udskiftet med et skralderum, hvor der blev tændt lys, når man åbnede.

Stofbrugerne fandt hurtigt ud af, at det var det fedeste rum for dem at fixe i, med belysning og fred og ro. Så de brød låsen op. Der hvor vi gik hen med vores skrald, gik stofbrugerne hen for at få opfyldt et basalt behov. Det fortalte mig, at noget var helt

galt. Det var de her oplevelser, der startede mit engagement. Lige hvor jeg boede, en stuelejlighed på Halmtorvet, lå der en telefonboks på hjørnet, som jeg kunne se ind i fra mit stuevindue. Der var aldrig nogen, der ringede fra den telefonboks. Ligesom skralderummet blev den brugt til at fixe i. Sexarbejderne brugte den til at bolle i. Og så blev den brugt som toilet.

Jeg var chokeret. Danmark, verdens dyreste velfærdsstat, kunne ikke sørge for, at de aller-mest udsatte kunne komme på toilettet. Var det virkelig det, jeg skulle fortælle mine børn om det samfund, de blev opfostret i?

Frank Hvam mødte jeg på Halmtorvet en dag, jeg var ude at gå med min hund. Frank boede et par blokke væk og havde på sin egen gade narkoproblemerne lige op i fjæset, og lige som os andre middelklassebørn fra Jylland eller de københavnske forstæder, der

havde fundet billige lejligheder på Vesterbro, var han klippefast i sin tro på, at velfærdsstatens net var fintmasket nok til at samle de skæbner op, der fixede på hans trappesten.

“I lang tid troede jeg, at der kom nogen fra kommunen og ordnede problemerne – men der kom ikke nogen fra kommunen”, sagde Frank.

Det var helt tydeligt for alle os, der havde det tæt inde på livet, at et fixerum var den eneste og bedste løsning. Det skulle være en brugbar løsning for stofbrugerne, men et fixerum blev også nødt til at tage hensyn til naboernes bekymringer. Måske var en

løsning på hjul ikke en tosset idé. Jeg havde hørt om mobile fixerum i Berlin, og hvis jeg skal rose mig selv lidt, så har jeg altid været god til at lade mig inspirere af andres gode løsninger. Der er ingen grund til genopfinde den dybe tallerken.

Frank indvilligede i at blive formand for foreningen bag Fixelancen, og han kom til at spille en hovedrolle i arbejdet med at føre fixelanceidéen ud i livet. Den blev fostret i en ordveksling på Halmtorvet med den enkelthed, der kendetegner de fleste gode projekter: Ville det ikke være smart, hvis man gjorde fixerummet mobilt? Så kunne man hjælpe stofbrugerne, hvor de var og flytte sig, hvis naboerne klagede.

BEGEJSTRINGEN ER DE FRIVILLIGES LØN

Fixelancen var en kollektiv kraftpræstation, der ret hurtigt voksede sig til noget meget større, end vi havde troet. Når en frivillig lå på taget af den gule ambulance og pudsede en hel dag, så var det ikke fordi, han var glad for biler, eller fordi jeg havde sagt, han skulle. Den gule Ford var selvfølgelig altafgørende for, at vi kunne komme i mål, men det var mere end det – vi var allesammen motiverede af drømmen om forandring.

I det hele taget var de frivillige bare seje. Vi havde forberedt os godt. Lægen Kasper og vores koordinerende sygeplejerske, Maria, havde sørget for, at Fixelancen var et tiptop sundhedstilbud. Alle de frivillige var kørt igennem førstehjælpskurser, og mængden af sundhedsfaglige – fra sygeplejersker og læger til ambulanceførere og runnere – der havde meldt sig som frivillige, var fantastisk. Som én af dem bemærkede, så havde vi kapaciteten til at gennemføre en hjerteoperation derinde.

Der var smil over hele linien. Men jeg fornemmede også, at der bag de kække bemærkninger var en nervøsitet for, hvordan det hele ville ende.

Jeg har aldrig været i et projekt, hvor de frivillige udviste så stort mod. Én ting var os i bestyrelsen. Men dem på jorden, “de varme hænder”, der skulle sidde i en gammel ambulance midt i åben stofscene, med myndighederne på nakken, justitsministeren i det røde felt og patruljevogne sværmende omkring dem – de var simpelthen tapre. Vi bevægede os fremad mod det ukendte i alt andet end venligt politisk terræn.

I min optik var det fuldstændig sindsygt, at der kun var et stenkast ind til Københavns Rådhus. Kun en spyklat længere til Christiansborg. Alligevel var det som om, politikerne levede på en anden planet. Vi var jo lige her – beboere på Vesterbro, der trampede rundt i kanyler, og stofbrugere der døde i en vandpyt mellem parkerede biler. Men de afviste pure tanken om et fixerum. Daværende justitsminister Lars Barfoed fra Konservative Folkeparti sagde: “Jeg vil ganske enkelt ikke acceptere, at der etableres private fixerum på Vesterbro, som er vel nok ét af Danmarks mest narkoplagede områder. Det er for mig fuldstændig uacceptabelt, hvis private personer på den måde er med til at fastholde andre mennesker i deres narkomisbrug.”

Fixelancen var helt indlysende et forsøg på at gå imod myndighederne. At trodse lovgivningen og regeringens vilje. Det var et skoleeksempel på civil ulydighed.

NU ER DET NU

Jeg tænker, at det må gælde for alle, der åbner et tilbud – en lille cafe, en pølsevogn eller noget tredje – at den største bekymring

er, om der kommer nogen. Sådan havde jeg det også med Fixelancen.

Det kræver mod og dristighed at investere sit liv, sine sparepenge og sin tid i noget man ikke aner, om folk vil bruge, og jeg var reelt bekymret for, om vores tilbud ramte plet. Jeg var ikke et øjeblik i tvivl om, at stofbrugere behøvede et værdigt alternativ til gaden, men det var ikke det samme, som at de ville komme i Fixelancen.

Men man kan kun forberede og lære så meget. I sidste ende må man bare kaste sig ud i det, og så må det briste eller bære. Derfor var der også mange følelser i kroppen, da den gamle ambulance drejede om hjørnet fra Istedgade den første dag.

Jeg tjekkede, om blinklyset fungerede korrekt. Mine øjne ledte efter parkeringstil-ladelsen i forruden. I ugerne op til havde jeg været sygeligt optaget af at få alle detaljer på plads. Havde vi betalt vægtafgift. Tjek. Var der olie på bilen. Tjek. Virkede selerne. Tjek. Der måtte ikke være den mindste undskyldning for, at myndighederne kunne lukke os ned på en teknikalitet.

Jeg havde Maria og Stinna, sygeplejerskerne, ved min side. De skulle være de første danske sygeplejersker til at tage imod den første danske stofbruger i et fixerum. Det var først bagefter, at det gik op for os, hvor stort det var.

Klokken var 17.00 mandag den 12. september 2011. Fixelancen, det mobile fixerum, var åben.

Og så blev der stille.

En patruljevogn kørte forbi i slowmotion. Gadejuristerne slog ring om Fixelancen og spredte sig igen, da politiet forsvandt ned mod Vesterbrogade. Der var mange kendte ansigter blandt stofbrugere, der flokkedes omkring bagindgangen til hovedbanegården,

men ingen turde krydse gaden. Politi, presse-folk fra de store dagblade, gadejurister og frivillige, og i midten af det hele en gammel ambulance, hvor der stod fixerum på siden. Jeg forstod til fulde, hvordan stofbrugere kunne føle sig intimiderede af denne invasion af deres privatssfære – havde du forestillet dig, at vi skal sætte os ind i den smadderkasse dér!?

Det føltes som en evighed, før nogen af stofbrugere turde nærme sig Fixelancen. I virkeligheden gik der præcis 18 minutter. Vi har registreret tidspunkt og dato i den map-pe, sygeplejersken Maria sad med i skødet. Der står, Kaldenavn: Sonny. Alder: 37. Stof: Heroin. Dato og tidspunkt: 17:18 12/09/2011. Kort og bogholderagtigt.

DET FØRSTE FIX

Sonny vidste godt, at Fixelancen var på vej. Han var gået til hovedbanegården for at støtte op om projektet. Sonny var selv startet med stoffer som 13-årig og havde været hele møl-len igennem med kokain, heroin og metadon. Ligesom mange andre af gadens stofbrugere havde han længe drømt om et fixerum. Men han troede aldrig, at dagen ville komme.

Ligesom de andre stofbrugere var han nervøs for at tage det første skridt.

“Jeg kan godt forstå de andre. Jeg havde det faktisk også på den måde, hvad er det her? Hvad laver alle de folk her med kameraer og sådan”, sagde han efterfølgende.

Sonny var nervøs. Han var faktisk gået så langt i sine forberedelser, at han havde spist ekstra godt og sikret ekstra stof i blodet, i tilfælde af at han skulle overnatte i spjældet.

“Ville politiet komme rendende? Vidste de, jeg var herinde? Men hva’, hvis politiet kommer, kan de kun holde mig et døgn, så jeg gør det sgu. Er du sindssyg, med det

samme jeg satte mig ned på stolen i Fixelancen, stod der fire kameraer og filmede mig”.

Det tog lige præcis 12 minutter for Sonny at fixe. Det er ikke til at vide, hvem i bussen der først fik styr på nerverne, Sonny eller sygeplejerskerne. Men da Son-nys kanyle med et bump ramte bunden af den helt jomfrueligt tomme kanylespand, var han i sagens natur helt og aldeles ube-kymret. Det er det, heroin gør ved folk. Stinna begyndte at spritte bordet af, Maria noterede varig-heden af Sonnys besøg. De sagde tak for i dag. Sidedøren på den gule Ford åbnede sig. Jeg så for mig, at Sonny ville snuble ud af Fixelancen. Det var ikke ligefrem de nemmeste adgangsforhold for en heroinpå-virket stofbruger. Men Sonny tog skridtet elegant og ubesværet, næsten som om han var bevidst om den historiske betydning af sin egen fod mod stenbroen på Vesterbro.

Sonny sagde sidenhen “De frivillige er ikke klar over, hvor stor betydning Fixe-lancen har”. Jeg kan kun sige i lige måde, Sonny. Der var sikkert kommet andre stof-brugere for at prøve Fixelancen den dag, men han viste stort mod i en skrøbelig situation. Både vi og stofbrugere skylder ham stor tak for at gå forrest.

HUNDREDE OM DAGEN

Den første dag fixede otte andre stofbrugere efter Sonny.

Fixelancen kørte et år på gaden som privat fixerum. Den 25. oktober 2012 gav vi nøglerne til Fixelancen til Københavns Kom-mune og nedlagde Fixelancen som forening. Vores mission var fuldført. Vores rolle ud-

“Fixelancen var helt indlysende et forsøg på at gå imod myndig-hederne. At trodse lovgivningen og rege-ringens vilje. Det var et skoleeksempel på civil ulydighed.”

spillet. Københavns Kommune bød ind med stabile åbningstider, daglig drift og i sidste ende et officielt stempel, der mundede ud i lovliggørelse og oprettelse af permanente fixerum i Danmark.

Ved en ceremoni foran Mændendes Hjem på Lille Istedgade overdrog vi nøglerne til Socialborgmester Mikkel Warming, og Frank Hvam holdt en tale.

“Så står vi her i dag. Helt mirakuløst. Med et fantastisk samarbejde med kommu-nen. Med en åbningstid fra 12 til 22. Med hundrede fix – deromkring – hver dag. Og vi er ude hver dag. Det er helt vildt. Det havde vi sgu ikke regnet med, da vi startede. Hundrede fix om dagen.

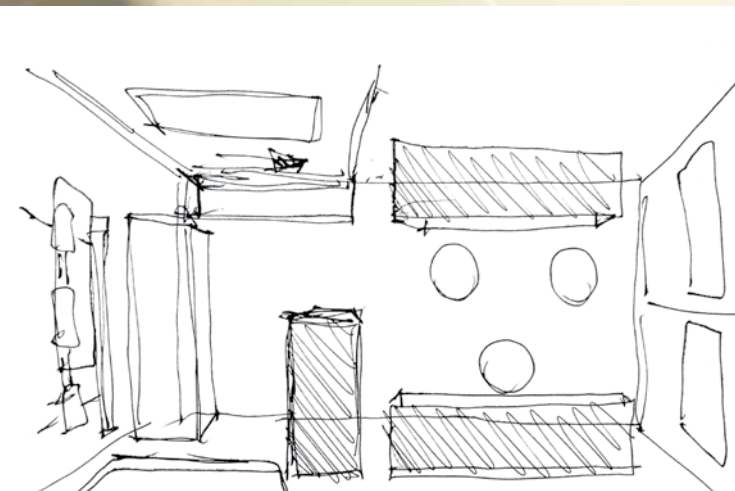
Det er hundrede gange, et menneske her på Vesterbro fixer uden at være i livsfare.

Hundrede gange, hvor der ikke bliver smidt en kanyle på gaden.

Hundrede gange, hvor der ikke er et akavet møde mellem stofbrugere og beboere i en trappeopgang eller bag en skraldespand.

Det er hundrede små konflikter, vi und-går hver dag.”

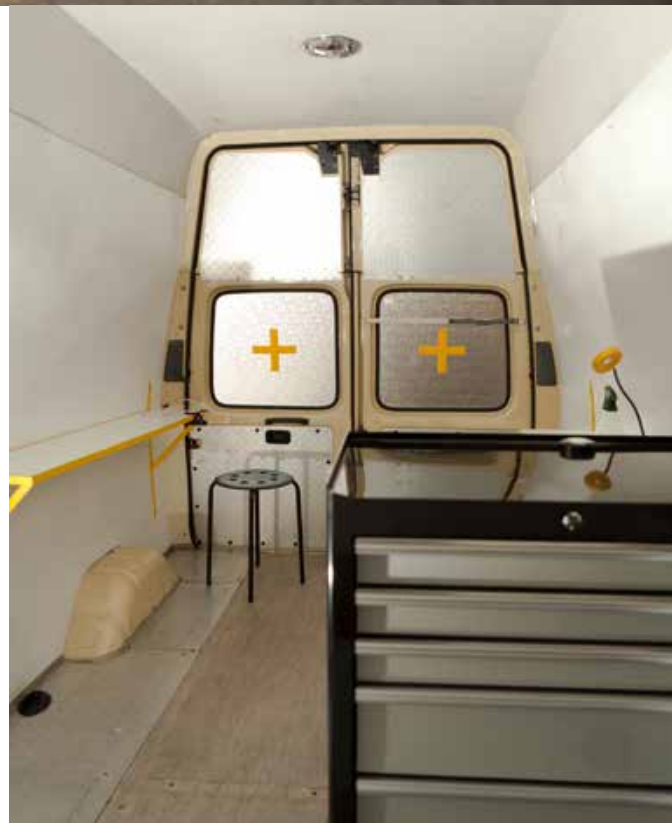
Og det var bare starten.



Den første Fixelance var en brugt ambulance fra Rosenheim i Tyskland. Den blev bygget om i en baggård på Amager i ly for myndighederne, så den ikke riskerede at blive lukket ned, før den overhovedet kom i gang.



Den 12. september 2011 rullede det mobile fixerum ud på Vesterbro for første gang. Initiativtagerne og stofbrugerne var nervøse, og politikerne rasede. Men det blev hurtigt en succes.





Nationalmuseet

Besøg Fixelancen

Danmarks første fixerum

Palægården
16.04.14 - 18.05.14



National Museum of Denmark

2,5 år efter den rullede på gaden for første gang, blev Fixelancen skiftet ud med en nyere og større model, som Københavns Kommune stod for driften af. Da Nationalmuseet hørte, at den gamle tyske ambulance – Danmarks første mobile fixerum – var udtjent, bad de om at optage Fixelancen i deres nationale samling over dansk kulturarv. Frank Hvam og Michael Lodberg Olsen åbnede udstillingen sammen med Nationalmuseets overinspektør for Danmarks Nyere Tid, Christian Sune Pedersen.

UDVIKLINGEN DER GIK I STÅ – FIXERUM VERSION 2.0

Efter Fixelancen brød med Københavns Kommunes visionsløse narkopolitik i 2011, er der sidenhen skabt fem permanente fixerum i Danmark – i henholdsvis Aarhus, Vejle, Odense samt to meget store enheder i København.

I København har kommunen, mod alle erfaringer fra udlandet og imod stofbrugernes ønsker, lavet to store enheder i stedet for at have prioriteret flere små enheder spredt ud over hele byen.

Foreningen MINORITET og Antidote Danmark genstartede derfor en Fixelance i 2019: Købte en ny ambulance i Tyskland, byggede den om og lancerede Fixelancen 2.0.

Vesterbro er nemlig ikke den eneste bydel, hvor stofbrugere dør af overdoser.

Samtidig har stofbrugerne kaldt Fixelancen tilbage til Vesterbro, fordi mange af dem ikke vil benytte de store fixerum, som Københavns Kommune har etableret. Det er ikke et trygt sted at være.

Den nye Fixelance tilbyder også uddannelse i brug af Antidote-næsesprayen, der stopper overdoser.

Fixelancen kæmper videre for at stoppe overdosis dødsfald og for at promovere værdige forhold for stofbrugere i hele København.





Den 31. august er Verdens Overdosis Dag. Det blev i 2020 markeret med Den Ny Fixelance foran Christiansborg i samarbejde med Brugerforeningen for Aktive Stofbrugere, Brugernes Akademi og Gadejuristen.



Indretningen i Den Ny Fixelance fra 2019 – med egetræs bordplader og trægulve.



FIXELANCEN

ANTIDOTE

► NÆSESPRAYEN DER STOPPER OVERDOSER

Flere mennesker dør af overdoser end i trafikken i Danmark. En simpel næsespray kan forhindre mange af disse dødsfald – hvis bare den kommer i de rigtige hænder.

I Danmark er der omkring 250 narkorelaterede dødsfald om året. 80% af dem skyldes en overdosis. En simpel næsespray med det aktive stof Naloxone kan stoppe de fleste overdoser og redde liv på stedet. Hvis antidoten kommer massivt ud blandt stofbrugere, pårørende og folk tæt på stofmiljøet i hele landet, antages det, at i hvert fald halvdelen af dødsfaldene kan forhindres.

Derfor stiftede Michael Lodberg Olsen i 2013 sammen med læger, sygeplejersker og andre engagerede frivillige foreningen Antidote Danmark. Målet var at få antidote-næsesprayen ud i samfundet og udvikle sundhedsfaglig vejledning og undervisningsmateriale i at håndtere en overdosis, som kunne bruges både i stofmiljøet og blandt fagpersoner. Undervisningen er derfor designet til at fungere både på gaden og i conferencesale, så den nemt kan omsættes til handling den dag, der bliver brug for det.

Antidote startede som et frivilligt projekt i og omkring stofmiljøet på Vesterbro – og derfor var det også sparsomt med udstyr og muligheder. Med undervisningsmappen i hånden og en mission om at lykkes skulle Michael og teamet nå ud til stofbrugere, fagpersoner og institutioner tæt på stofmiljøet i hele landet. Som så mange gange før var der så god opbakning fra frivillige og partnere, at det lykkedes at komme bredt ud, både i og udenfor København. Siden fik Antidote Tips og Lotto-midler og derefter støtte fra Sundhedsstyrelsen og Sundhedsministeriet, som gjorde det muligt at få omkring 1.000 Antidote-sæt ud i stofmiljøerne over hele landet hvert år.



“Jeg har brugt Antidote til at redde liv. Der var en borger, som henvendte sig til os. Han var bekymret for sin kammerat, som skulle hente heroin i et villakvarter og ikke var kommet tilbage. Vi får en beskrivelse af huset og skynder os derop. Vi finder huset og kan se hans ben ligge der og stikke ud fra en åben carport. Han har fået en overdosis. Vi løber derhen, fjerner sprøjten og giver ham antidote – og heldigvis overlever han.”

– Sanne Bjerggard, gadeplansmedarbejder i Vejle Kommune

“Der er omkring 250 registrerede narkorelaterede dødsfald hvert år. Og så er der alle dem, der ikke bliver registreret. Tallet har været det samme i 30 år, og man kan kun tænke, at ingen har besværet sig med at opdatere det. Institut for Folkesundhed mener, at det nærmere er 800-1.100 dødsfald hvert år.

Krigen mod narko virker ikke. Det eneste, der virker er afkriminalisering og uddannelse. Hvis politiet og andre i nærmiljøet får Antidote-kurser, kan op til 50% af dødsfaldene forhindres. Lige nu får vi omkring 1000 Antidote-sæt ud om året. Det er en god start, men det er stadig ikke nok til at nedsætte dødeligheden så meget, som vi gerne vil – der skal vi op på at få 4.000 Antidote-sæt ud i nærmiljøet hvert år. Så vi kæmper videre – med en masse frivillige læger og sygeplejersker.

Halvdelen af indsatsen for at nedsætte dødeligheden er at skabe en kulturændring. Vi skal passe bedre på hinanden – også i stofmiljøet. Det er det, vi kæmper for.”

– Michael Lodberg Olsen



Vejle kommune var en af de første kommuner, der tog Antidote til sig og fandt ud af at tage undervisningen ud til gadens folk. Her er det udgående socialarbejder Jack Jellesen og daværende gadesygeplejerske Signe Koba, der underviser under jernebanebroen i Vejle, hvor der kommer mange stofbrugere.



Frivillig læge for Antidote Danmark, Marie Friis Rasmussen, er på gaden for at udbrede Antidote til gadens folk.



Antidote i brug: Sygeplejerske Tina Leth Hansen brugte Antidote til at stoppe en overdosis på gaden på Vesterbro – og reddede liv.



Danmarks første nationale konference for at stoppe overdosisdødsfald i Danmark løb af stabelen den 26. oktober 2021 med deltagelse af både stofbrugere, læger, pårørende, specialister og politikere. Du kan se konferenceoplæggene på antidote.dk/konference.

PANTHOLDER

► VÆRDIGHED FOR PANTSAMLERE

Kender du følelsen, når du står overfor noget, som der MÅ være en smartere løsning på? Det var – som så ofte før med sociale projekter – det første skridt, da en god idé, noget overskudstræ og en gør-først-spørg-senere-attitude i 2014 blev begyndelsen til de pantholdere på siden af offentlige skraldespande, som mange af os kender og bruger. Drevet af frivillige kræfter og under overskriften 'Giv Din Pant Videre', blev en fix idé til en landsdækkende opgradering af pantsystemet til gavn for gadens pantsamlere.



FRA PIRATKASSER TIL PANTHOLDERE

**Af Marianne Abildgaard,
bestyrelsesmedlem for
Foreningen Minoritet**

Hver dag er byens pantsamlere på gaden for at samle flasker og dåser og veksle dem til kontanter, mad eller smøger ved kassen i supermarkedet. De finder panten i skraldespande og ved gadens bænke, og de er altid til stede, når vi samles for at feste til høj musik eller nyde solen på byens åbne pladser og i dens grønne parker. Flaskesamlerne er byens uofficielle miljøarbejdere og gør et stort og uvurderligt samfundsarbejde, når de indleverer de flasker og dåser, der ellers ville havne i naturen eller på byens forbrændingsanlæg. Men de gør det under uværdige og utrygge forhold, når de roder efter pant blandt glasskår, brugte kanyler og affald i gadens skraldespande.

Eller det gjorde de ... For i forsommeren 2014 mødtes en gruppe borgere på Vesterbro med et ønske om at forandre og forbedre den måde, vi håndterer vores pant på. Bag initiativet stod to lokalt forankrede foreninger, Pantbørsen og foreningen Illegal Magasin, og fælles for dem var en vision om at tilføre det eksisterende pantsystem et skud værdighed, bæredygtighed og kærlighed. Idéen var at introducere nye pantløsninger, der både ville gøre det nemmere at give sin pant videre og gøre det mere trygt og værdigt at samle den sammen.

GENBRUGSTRÆ OG SPRAYMALING

Startskuddet var en pant-workshop for alle, der havde tid og lyst til at deltage. Med arkitekt- og designfirmaet Woodcouture som tovholder blev der udviklet forskellige kreative prototyper, og på bygge-workshops på Vesterbro, Nørrebro og Amager bankede frivillige ildsjæle pirat-pantkasser i forskellige former og størrelser sammen af genbrugstræ leveret af af Vesterbro-firmaet Carl Møller Trælast. Med spraymaling blev kasserne tagget med ordet 'PANT', så københavnernes ikke var i tvivl om formålet.

Snart var de første pantkasser at finde ved siden af skraldespandene på de steder, hvor københavnernes nyder en kold øl på en varm dag – omend opstillingen i første omgang skete uden kommunens viden eller godkendelse. Pilotprojektet var en succes: Ligeså hurtigt kasserne blev fyldt med pant, ligeså hurtigt blev de tømt af byens flaskesamlerne. Men piratkasserne overlevede ikke længe i byrummet, og der var behov for en mere permanent løsning. I mellemtiden voksede netværket bag projektet, og også Vesterbro Lokaludvalg, Københavns Kommune og Dansk Retursystem fik øjnene op for projektets potentiale:

“Pantholderne er et eksempel på, hvordan et borgerinitiativ kan skabe en løsning på et problem, som mange af os bare har tænkt, var et af byens vilkår. Den måde initiativet er blevet til på, er fantastisk for mig som politiker og borgmester. For det viser, at når vi bruger borgernes idéer, så kommer vi meget længere, end hvis det bare er os selv i kommunen, som skal agere.”

– Morten Kabell, daværende teknik- og miljøborgmester i Københavns Kommune

EN PANTALLIANCE TAGER FORM

Alle var altså enige om, at man her havde fat i noget rigtigt, og en projektgruppe, bestående af Pantbørsen, Illegal Magasin, Vesterbro Lokaludvalg, Dansk Retursystem og Københavns Kommune, blev dannet. Parterne indgik på lige fod i samarbejdet omkring pantholderen, og med de nye samarbejdspartnere fulgte også nye perspektiver som bæredygtighed og økonomi: Når folk stiller deres pant i byrummet, sker det som regel med de bedste hensigter, men det giver også rod i gadebilledet i form af knuste flasker og rullende dåser. Når man med en lavpraktisk løsning i form af en pantholder løser det problem, mindskes mængden af affald og udgifterne til renholdelse af byen kan reduceres – til glæde for miljø, borgere



og kommunens pengekasse. Københavns Kommune var derfor begejstrede for idéen og kunne tilføre projektet den nødvendige kapacitet i form af masseproduktion, drift og vedligeholdelse.

Også for Dansk Retursystem var samarbejdet en gevinst: Hver dag var der ca. 330.000 stykker pantemballage, der ikke kom tilbage til retursystemet, hvilket svarer til ca. 11% af den samlede pantmængde. Der var altså en store mængde ressourcer, der kunne genbruges til ny emballage og ende som rede penge i pantsamlernes lommer – potentielt kunne pant for 166 millioner kroner årligt forsøde pantsamlernes tilværelse.

“Vores mål er at få genanvendt så mange flasker og dåser som muligt. De skal tilbage i systemet og ikke ligge og flyde alle mulige steder. Så længe de ligger der, bliver de jo ikke genanvendt, og det er der jo ingen, der har glæde af. Når de kommer tilbage, skal der ikke udvindes nye råstoffer og produceres nye emballager. Det er godt for miljøet, og det er godt for fremtiden.”

– Anne-Mette Bundgaard, Dansk Retursystem

PANTHOLDER MED VOKSEVÆRK

Ved fælles indsats blev den endelige udgave af pantholderen udviklet og udvalgt, og i juni 2015 blev den første specialdesignede pantholder sat op foran hovedindgangen ved Hovedbanegården, og siden blev de sat op over 500 forskellige steder i byen.

De københavnske pantholdere var nu en realitet, og snart fulgte Aarhus, Helsingør, Fredericia, Kolding, Frederiksberg Kommune og andre byer trop. Også internationale medier fik øje på pantholderne – blandt andet BBC, som under overskriften ‘Bin Shelf: changing the lives of poor people’ appellerede til at kopiere modellen i andre landet.

Pantprojektet er et fantastisk eksempel på, hvad man kan opnå, når civilsamfundet, det private erhvervsliv og det offentlige sætter hinanden i spil: Lokale kræfter så et problem, tog et initiativ og viste ved eksemplets magt vejen til forandring.

“Det er langt fra alle, der bryder sig om at lede i skraldespandene, og der manglede en god løsning til at aflevere og finde de tomme pantflasker – det skabte vi.”

– Signe Stoholm, Pantbørsen

Men hvor god idéen end er, skal der også ressourcer til, og projektet ville have haft svære betingelser uden større spillere som Københavns Kommune og Dansk Retursystem.

“Nøglen til projektets succes var tankesættet. Kommunen besluttede, at hvis det fungerede ‘derude’, så skal vi nok få det til at virke herinde. Det er sådan en kommune skal fungere. Man skal opleve, at den er konstant relevant. Den forandring skabes ikke af McKinsey eller Rambøll – den skabes af de behov og muligheder, der er i samfundet, og af samspillet mellem dem.”
– Michael Lodberg Olsen, Foreningen Illegal Magasin.

Vigtigst af alt, så har initiativet opfyldt sin primære vision – nemlig at skabe mere værdighed og tryghed for pantsamlere, der hver dag samler de flasker og dåser, vi andre har efterladt:

“Pantholderen er dér, hvor du skal sætte din pant. En pant som har så ringe værdi for dig, men som betyder alt – overlevelse – for andre mennesker. Hvem har ikke set folk, der rager i en skraldespand. Roder mellem hundelorte og madaffald. Det er ikke værdigt. Værdighed – det er når du ikke smider din pant i skraldespanden, men sætter den i pantholderen, så andre mennesker kan gå hen og tage den, og gøre brug af den og overleve.”
– Christina, guide i Gadens Stemmer og pantsamler



Pantholderen er nu udbredt i flere byer i Danmark – her i Herning.

PANTHOLDEREN I DAG

I dag er pantbeholderne på siden af de offentlige skraldespande så fast en del af gadebilledet i mange danske byer, at vi knap lægger mærke til dem. Derfor er det let at glemme, at det hele startede med nogle piratkasser af genbrugstræ med spraymaling på siden – sat rundt omkring på gader og i parker af en flok frivillige med en mission. I dag er der pantholdere på offentlige skraldespande i flere af landets byer, og effektmålinger har vist, at pantholderne har betydet, at antallet af flasker, der smides i eller ved siden af skraldespande er over halveret. Og så gør de livet markant lettere for vores mange pantsamlere. Mere skulle der ikke til.

“Det er det letteste projekt, jeg nogensinde har været med til at sætte i søen. Alle partnere var med på idéen fra start, og vi gik virkelig hurtigt fra idéfase til masseproduktion – ikke mindst takket være de vildt seje mennesker, der var involveret. Alle vi var i kontakt med, syntes bare, det var en god idé. Det var vildt fedt.”
– Michael Lodberg Olsen



Pantholderne blev startskuddet til en løbende indsats for at forbedre pantsamleres arbejdsforhold og anerkende det vigtige miljøarbejde, de udfører landet over. Pantposen, som her vises frem af pantsamleren Michael, var ét af tiltagene for både at synliggøre og forbedre pantsamlernes arbejdsvilkår.

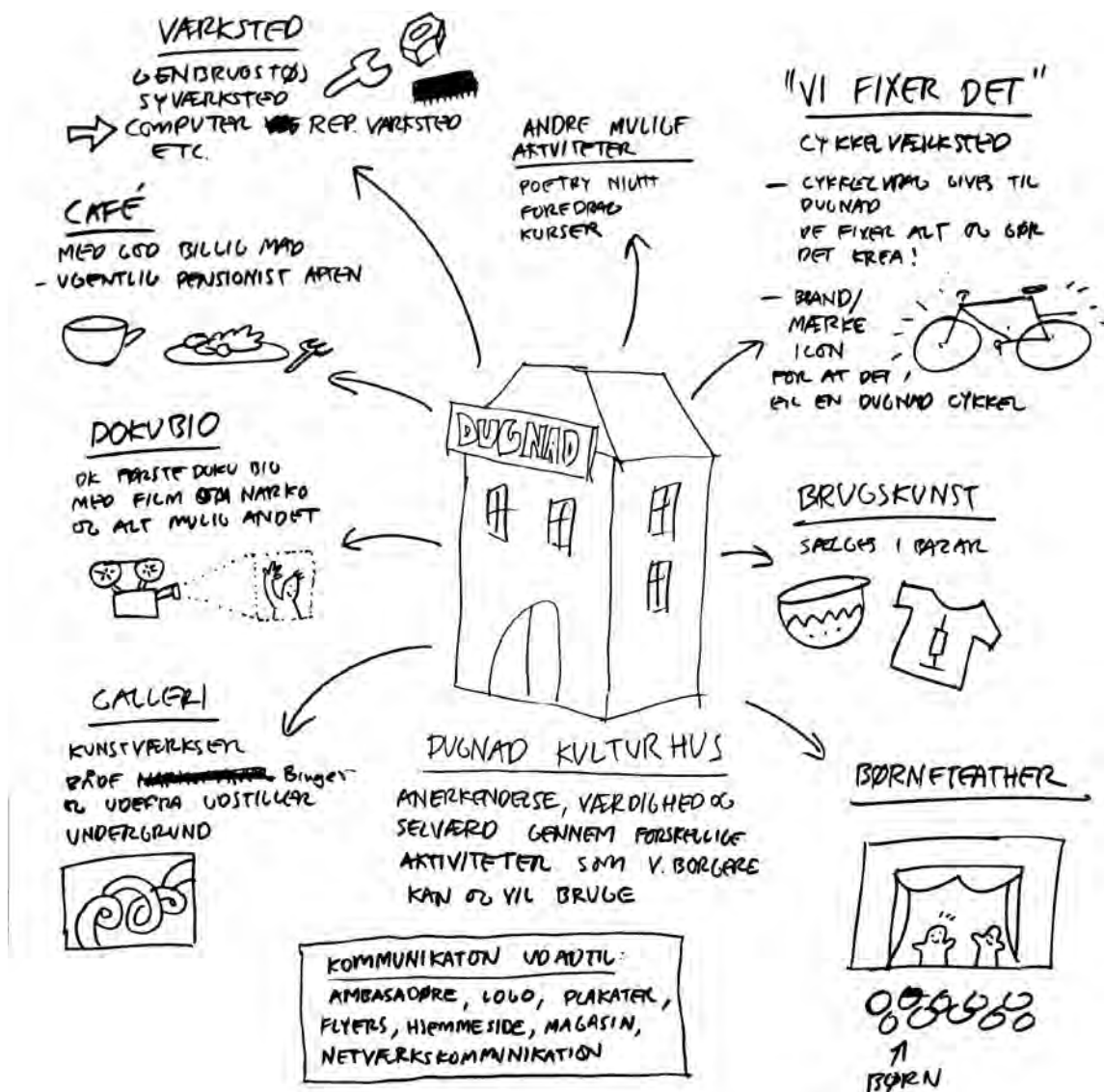
DUGNAD

► CAFE FOR STOFBRUGERE

I 30 år herskede der på Vesterbro en konflikt mellem nogle af de mest udsatte stofbrugere på den ene side og beboere, erhvervsdrivende og institutioner på den anden. Café Dugnad på Halmtorvet blev ét af de første – og vigtigste – skridt til at skabe bedre forhold for stofbrugerne og komme konflikten til livs.



DUGNAD



Dugnad Vesterbro var kulminationen af et lokalsamfund, der gik sammen for at skabe nye løsninger på en 30-år gammel konflikt mellem stofbrugere og lokalområdet. Beboere, stofbrugere og erhvervsdrivende satte sig om samme bord for at designe bud på løsninger, som blandt andet indebar fixerum, café og arbejds- muligheder for stofbrugere.

DUGNAD VESTERBRO – DE BEDSTE LØSNINGER ER LOKALE

Fortalt af Michael Lodberg Olsen
til Johanne Højbjerg Møller

Dugnad var et af de første projekter, jeg kastede mig over på Vesterbro tilbage i 2005: Nye løsninger til stofbrugere på Vesterbro, som skulle få dem væk fra gaden og give dem et sted at være, sund nærende mad, toiletter og et sundhedsrum.

Vesterbro var et ret voldsomt sted på det tidspunkt. Der blev indtaget stoffer på gaden, i baggården, på bagtrapperne, på legepladsen. Stofbrugere lå bogstaveligt talt og døde på gaden. Der blev samlet i gennemsnit 10.000 brugte kanyler op om ugen på et lille område lige bag Hovedbanegården. Vesterbros borgere havde fået nok. Efter 30 års konflikt mellem Vesterbro-borgere, erhvervsdrivende og institutioner på én side og stofbrugere på den anden, var vi nået til et sted, hvor stofbrugere ikke engang måtte bruge toiletterne på Mændenes Hjem og Mariatjenesten – steder som eller skulle være til dem.

Så udover at fixe på gaden, måtte de også bruge gaden som toilet.

Det var uværdigt og uholdbart. Elendigheden var enorm og ubærlig. Vi blev nødt til at gøre et eller andet.

RÅBE-SKRIGEMØDER

I alle de år, konflikten stod på, var der hundredevis af beboermøder – i folkemunde hed de “råbe-skrigemøder” – hvor vi diskuterede de problemer med narkomiljøet, vi som borgere så på Vesterbro. Ingen kunne komme til enighed om problemet, og alle råbte hinanden ind i hovedet. Det var voldsomt.

Vi vidste, at vi blev nødt til at skabe en fælles alliance, hvor vi kunne tale om løsninger i stedet for at hænge fast i problemerne.

På norsk er der et ord for, når man går sammen om at skabe noget for fællesskabet. Når alle bidrager med det, de kan, for fællesskabets skyld. Det hedder dugnad.





“Som mennesker vil vi altid synes, at det, vi ikke kender, er farligt. Men hvis det kombineres med boller i karry nede i Café Dugnad, kan vi mødes over det. Så er det ikke så farligt længere.”

På Vesterbro havde vi brug for en Dugnad.

Vores Dugnad skulle huse de problemer, der var forbundet med, at 600 udsatte stofbrugere dagligt kom på Vesterbro.

Vi vidste, at forebyggende indsatser og forebyggelse af stigma kræver tæt kontakt i lokalområdet. Så der startede vi. Vi arrangerede møder med naboerne for at tale om løsninger i stedet for problemer. Vi ville afprøve nye tiltag med det udgangspunkt, at hvis vi forbedrede forholdene for stofbrugere, ville vi også forbedre forholdene for lokalområdet. Vi inviterede 80 nøglepersoner fra Vesterbro og gik meget op i, at alle synspunkter skulle være repræsenteret – naboer, politikere, stofbrugere, børnefamilier, forretningsdrivende, modstandere, fortalere.

EN LOKAL LØSNING

På Dugnad-mødet kom vi frem til 101 konkrete løsningsforslag, og gennem workshops, hvor både naboer, stofbrugere, arkitekter,

politi, erhvervsdrivende, kunstnere, kommunikationsfolk og en masse andre arbejdede sammen, kogte vi dem ned til et bud på en konkret indsats som vi sendte til fem ministre og tre borgmestre i Københavns Kommune: Et Dugnad Center.

Vi ville lave et center, som både rummede sundhedsrum, arbejds muligheder, café, konfliktrum, chill-out rum – og selvfølgelig toiletter. De første indendørs toiletter til stofbrugere på Vesterbro.

Stedet skulle naturligvis hedde Dugnad.

Vi fik politisk opbakning, og med støtte fra Folketinget etablerede vi Café Dugnad og i partnerskab med Københavns Kommune også et sundhedsrum.

Det var en smuk proces. Det forventelige udfald ville være, at stofbrugere ville være blevet presset ud af bydelen, men vi formåede at sætte en dagsorden der hed, at de skulle have lov til at blive på Vesterbro og under bedre forhold – de skulle også byfornyes.

Efter 30 år havde Vesterbroborgerne taget sagen i egen hånd og skabt deres bud på en løsning. Det var stort.

VINYLER OG KAFFE PÅ KANDEN

Café Dugnad åbnede den 25. december 2008. Her var der kaffe på kanden, vinyler i fælleslokalet, fællesspisning, plads til samtaler om kunst, kultur, politik og hverdagens problemer. Døren var altid åben. Jeg blev daglig leder, og vi stablede et stærkt hold sammen af ansatte og frivillige.

Hvis vi skal skabe social forandring, skal *Dem* og *Os* nedbrydes. Det sker, når vi mødes. Efter lidt tid fik vi overtalt én af



“Og sådan er det at være iværksætter. Man begår fejl, man tager nogle tæsk, og man lærer af det.”

nabolagets største skeptikere af Dugnad til at lave sin famøse boller i karry og servere den for brugerne – noget, som hurtigt blev en tradition.

Som mennesker vil vi altid synes, at det, vi ikke kender, er farligt. Men hvis det kombineres med boller i karry nede i Café Dugnad, kan vi mødes over det. Så er det ikke så farligt længere.

Nærende mad blev faktisk også én af nøglerne til Dugnads succes. Efter vi havde været åbne i et stykke tid, kom politiet og fortalte os, at der var langt færre konflikter på gaden, når stofbrugerne havde fået et måltid i Dugnad. De var vant til at gå flere dage i træk kun på sukker, kaffe og stoffer. Vi gav dem et nærende, sundt, varmt måltid hver dag, og det kunne tydeligt mærkes på gaden.

Vi havde selvfølgelig også udfordringer. Masser af udfordringer. Efter kort tid var det klart for os, at der blev fixet på toiletterne og røget crack i gården. Vi syntes egentlig, at det var et ok og trygt alternativ til at gøre det på gaden, når vi nu ikke måtte lave et

fixerum – men det gik imod vores aftale med kommunen. Jeg brugte også for mange penge på projektet, blandt andet fordi jeg hyrede flere ansatte, end vi havde budget til.

Her lærte jeg en vigtig lektion som iværksætter – at kende mine egne styrker og svagheder. Jeg er god til at sætte projekter i gang, men jeg er ikke god til daglig drift. Og sådan er det at være iværksætter. Man begår fejl, man tager nogle tæsk, og man lærer af det. Så jeg trak mig og overlod driften til andre.

Og Dugnad har kørt lige siden. I dag er den stadigvæk et omdrejningspunkt for stofbrugerne på Vesterbro. Med fokus på de behov stofbrugerne har og et sundt og nærende gratis måltid mad. Det er nøglen til Dugnads succes. Den blev til i fællesskab og med fokus på stofbrugenenes behov. Og det har været en gevinst for både brugerne og naboerne.





Et vigtigt fokusområde for Dugnad var at udvikle arbejdsmuligheder for gadens folk, blandt andet via kalendere og indkøbstasker, der blev solgt foran supermarkeder. Minority Bag'en var udviklet i samarbejde med designer Boe Sallingboe til både at fungere som indkøbstaske for forbrugere i supermarkeder og som en rummelig og praktisk opbevaringsløsning for hjemløse i stedet for en plastikpose. Senere kom også magasinerne Illegal og Strada, som stadigvæk i dag sælges på gaden og udgør en vigtig indtjeningskilde for gadens folk.

SEXELANCEN

SIKKERHED FOR SEXARBEJDERE



Arbejdet som gadebaseret sexarbejder i Danmark er risikofyldt, udsat og uværdigt. Mange gadebaserede sexarbejdere er udenlandske og uden arbejdstilladelse og derfor ikke beskyttet af den danske lovgivning; de er nødt til at arbejde alene, og det kan være svært at finde et sikkert og lovligt sted at tage deres kunder hen. Derfor ender de ofte med at måtte arbejde mellem to biler, i en baggård eller en trappeopgang.

Det ville Sexelancen gøre op med. Idéen var simpel: At ombygge en gammel ambulance til et sted, hvor sexarbejderne kan udføre deres arbejde i sikrere, hygiejniske og indendørs rammer, og som kan skifte placering, så den ikke kommer i konflikt med naboerne.

Ingen vidste, om sexarbejderne ville bruge den, eller om det ville være lovligt. Men prøves skulle det.

Sexelancen er indrettet med briks, spejl, stol, knæpude til blowjobs, et sortiment af kondomer, glidecreme og hygiejneprodukter.

Hver fredag og lørdag nat parkerer Sexelancens frivillige vognen på en sidegade til Istedgade i København. De uddeler varme drikke, kondomer, glidecreme, indgår i dialog med sexarbejderne, glatter ud i eventuelle konflikter og rengør bilen mellem hvert besøg.

Sexelancen blev til i et samarbejde mellem Sexarbejdernes Interesseorganisation (SIO), Michael Lodberg Olsen, Foreningen MINORITET og Gadejuristen. Med et budget på 50.000 kroner, en skitsebog af idéer og hjælp fra seks frivillige studerende fra socialrådgiveruddannelsen.

Den første Sexelance var en gammel fynsk ambulance, som kørte ud på sin første nattevagt den 8. november 2016 under stor national og – især – international mediebevågenhed.

I 2017 overtog en flok frivillige driften af Sexelancen: Ambulancen, som havde udtjent sin funktion, blev udskiftet med en rød varevogn, og navnet ændret til The Red Van.

I dag er The Red Van på gaden hver fredag og lørdag nat, og køres som en selvstændig forening med godt 40 frivillige, som spiller en aktiv rolle i det politiske og aktivistiske arbejde omkring sexarbejderrettigheder i Danmark og internationalt.

VIL DU HAVE SEX I EN GAMMEL AMBULANCE?

Fortalt af Jelena Seidel, Sexarbejdernes Interesseorganisation og tidligere sexarbejder og Maja Løvbjerg Hansen, Stenbroens Jurister, til Johanne Højbjerg Møller

Sexelancen er præcis det, dens navn hentyder til: En ambulance, man kan have sex i. Da den åbnede skydedøren for første gang i 2016, var den den eneste af sin slags til at tilbyde sexarbejdere et mobilt sted, de frit kunne bruge med deres kunder. Det, der startede som en lavpraktisk løsning for bedre arbejdsvilkår for gadens sexarbejdere, voksede sig hurtigt til en vigtig stemme for at sætte sexarbejde på den politiske dagsorden.





**DON'T COME KNOCKING
IF THE CAR IS ROCKING**



De fleste, der har befundet sig på Istedgade i København en fredag aften, har set afrikanske og østeuropæiske kvinder på arbejde op og ned ad gadens fortov for at sælge sex til forbipasserende. Men deres rettigheder og sikkerhed på flisen er sværere at få øje på.

“Som sexarbejder ved jeg, hvor vigtigt det er at have trygge og ordentlige forhold. At man kan se sine kunder, at man føler sig sikker, kan være anonym, og at der er nogenlunde ordentlige rammer. Ingen har lyst til at blive kigget på eller gøre det mellem to biler.”

Det var den tanke, der kickstartede Sexelancen, fortæller Jelena Seidel, tidligere sexarbejder og medstifter og talsperson for Sexarbejdernes Interesseorganisation (SIO). Sammen med Michael Lodberg Olsen, Foreningen Minoritet og Gadejuristen var hun blandt initiativtagerne til Sexelancen, et mobilt tilbud til gadebaserede sexarbejdere i København.

I en pensioneret ambulance udstyret med briks, spejl, stol og et sortiment af kondomer, glidecreme og hygiejneprodukter, kørte Sexelancen for første gang på gaden i 2016 som et mobilt sted, hvor sexarbejdere kunne tage deres kunder hen – et sikkert, anonymt og bevogtet alternativ til at gøre det mellem biler, på en mørk parkeringsplads eller i en baggård. Og det er der brug for. En rapport, som Socialforskningsinstituttet lavede i 2011 og som senere blev bekræftet i 2020, viser, at 41 procent af gadesexarbejdere har oplevet overgreb fra en kunde, mens tallet er tre procent for sexarbejderne, der arbejder indendørs.

Jelena: “Vi har som samfund pligt til at være ordentlige – og det er vi ikke overfor gadens sexarbejdere. Sexelancen handlede om at skabe bedre sikkerhed,

sundhed og ordentlighed overfor de kvinder, der står på Istedgade.”

UDEN SIKKERHED OG RETTIGHEDER

Som én af stifterne af SIO – og som mangeårig sexarbejder – har Jelena Seidel brugt årtier på at råbe politikere og medier op om sexarbejders arbejdsvilkår og -rettigheder. Hendes fokus var i mange år primært rettet mod danske sexarbejdere, som arbejder indenfor på klinikker og bordeller. Men en vigtig bid manglede. Det oplevede hun med egne øjne, da hun tilbragte weekendnætter på Istedgade for at tale med de gadebaserede sexarbejdere, som arbejder under helt andre – og farligere – forhold.

Jelena: “Når jeg mødte kvinderne på gaden om natten og sagde, hey jeg er også sexarbejder, havde vi med det samme en god kontakt. Så kunne vi tale samme sprog. Jeg var bare privilegeret nok til at være indendørs – fordi jeg er dansk statsborger.”

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, VIVE, vurderer, at i gennemsnit 600 sexarbejdere hvert år arbejder på gaden i Danmark. Arbejdet som gadebaseret sexarbejder er risikofyldt, udsat og udenfor lovens beskyttelse. Det udføres næsten altid af udenlandske kvinder – primært fra Nigeria og Østeuropa – og derfor som oftest uden arbejdstilladelse og dertilhørende rettigheder.

Nogen måtte kæmpe deres sag. Og det var tydeligt, at det krævede en anden tilgang end det politiske lobbyarbejde, hun beskæftigede sig med for de danske sexarbejdere.

Jelena: “Der begyndte at gro en tanke om, at vi måtte kunne gøre noget konkret for de gadebaserede sexarbejdere. Kunne vi lave noget, som både talte deres sag, men

“Der begyndte at gro en tanke om, at vi måtte kunne gøre noget konkret for de gadebaserede sexarbejdere. Kunne vi lave noget, som både talte deres sag, men som også gjorde deres arbejde mere sikkert på gaden? Kunne man lave noget mobilt? En varevogn af en art?”

som også gjorde deres arbejde mere sikkert på gaden? Kunne man lave noget mobilt? En varevogn af en art?”

EN MOBIL LØSNING

Lignende tanker rumsterede hos Michael Lodberg Olsen. Efter sin succes med at lave det mobile fixerum til stofbrugere, Fixelancen, få år tidligere var Michael blevet lun på at lave flere mobile løsninger på problemer, som politikerne ikke ville røre med en ildtang. Hans erfaring med Fixelancen var, at en så utraditionel tilgang både kunne skabe en konkret løsning og samtidig skabe postyr nok til at få politikernes og mediernes opmærksomhed.

Han involverede hurtigt Maja Løvbjerg Hansen fra Gadejuristen (i dag arbejder Maja hos Stenbroens Jurister), da de begge havde deres daglige arbejde med gadens folk på Vesterbro.

Maja: “En dag ringede Michael og sagde ‘skal vi ikke bare lave en bil til dem, der sælger sex, som de kan bruge? Så kommer det indenfor’. Hans tanke var at genbruge konceptet fra Fixelancen, bare for sexarbejdere: en vogn, hvor sexarbejdere kunne tage deres kunder med hen, og som man kunne flytte rundt på for at genere naboerne mindst muligt. Jeg var på barsel, så jeg sagde – det kan vi godt, men jeg kan ikke gøre det. Så vi arrangerede nogle ture om natten, hvor Michael kunne komme ud med Jelena og SIO og tale med sexarbejderne om, hvad de syntes om idéen. Michael kom tilbage fra vagterne og var helt

oppe at køre – det skulle vi gøre!”

Maja og Gadejuristen kendte godt sexarbejderne og deres forhold på gaden. Hver weekend opsøgte de sexarbejderne om natten – ofte sammen med Jelena og SIO – og rådgav dem efter bedste evne ud fra en dansk lovgivning, som mildest talt er uklar. Og som ikke beskytter de kvinder, der står på Istedgade nat efter nat i vel nok ét af Danmarks mest udsatte erhverv.

Maja: “I Danmark er det ikke ulovligt at sælge sex, og det er ikke ulovligt at købe sex. Men rufferibestemmelsen er meget uklar. Selv politikerne ved ikke, hvad de skal stille op med den. Kort fortalt siger den, at folk, som ikke er direkte involveret i sexarbejdet, ikke må facilitere det. Men der er mange gråzoner.”

Selvom det ikke er ulovligt at sælge sex, bliver gadebaseret sexarbejde stadigvæk ikke anerkendt som erhverv og dermed



Jelena Seidel fra Sexarbejdernes Interesseorganisation er tidligere sexarbejder og var med til at opstarte Sexelancen i 2016. Her er hun portrætteret af fotograf Kim Wendt.



Tidligere sexarbejder Annika var med til at udvikle Sexelancen, så den blev attraktiv for sexarbejdere og deres kunder.

ikke indbefattet af arbejdstagerrettigheder. Derfor er sexarbejderne ofte nødt til at arbejde alene eller via bagmænd, og det kan være meget svært at finde et sikkert og lovligt sted at arbejde. En anden stor barriere er den enorme stigmatisering og aggressivitet, sexarbejdere mødes med i samfundet. Den vold, de oplever, kommer ikke kun fra kunder, men i høj grad også fra forbipasserende i gadebilledet.

LAD OS BARE GØRE DET

Med Michael og SIO i front, og med juridisk hjælp og støtte fra Gadejuristen, var frøet til Sexelancen sået. Og ret hurtigt kom bilen også på plads.

Jelena: “Michael ringede en dag og sagde, at der var en gammel ambulance i

Odense, og om jeg ville med hen at hente den. Jeg tænkte – shit, hvad har jeg forpligtet mig til. Men han sagde, du forpligter dig ikke til noget, vi skal bare løbe det i gang. Michael var lige det, jeg havde brug for. Vi havde samme idé, han havde bare ballasten til at gøre det og kræfterne til at gå forrest.”

SIO lagde 25.000 kroner, og Maja og Michael fundraisede cirka det samme beløb, og så tog Jelena og Michael mod brandstationen i Odense for at hente den aflagte ambulance.

Jelena: “Jeg anede ikke, hvad vi skulle gøre med den. Michael sagde – det finder vi bare ud af. Han havde løsninger til det hele. Så vi kørte afsted mod Odense og sad og tegnede skitser til logoet i toget.”

Sexelancens første logo blev en rød paraply, det internationale symbol for sexarbejde, omgivet af en cirkel med ordene Værdighed – Sikkerhed – Sundhed. Og så var de i gang.

ALTERNATIV TIL KØLEREN PÅ EN FIAT PUNTO

Med den gamle ambulance i hus og en håndfuld engagerede frivillige fra socialrådgiveruddannelsen i København, var næste udfordring hvordan Sexelancen skulle indrettes. Den skulle være god nok til at opfylde sexarbejdernes behov, men ikke så god, at den kunne komme i karambolage med rufferilovgivningen.

Jelena: “Vi diskuterede allesammen frem og tilbage. Jeg tænkte, lad os hive det hele ud og lave den vildt fed og hyggelig, med god seng, lys og varme. Men vi var bange for, at hvis det var for godt et tilbud til sexarbejderne, ville vi få problemer.”

Maja: “Min opgave som jurist var at sikre, at vi holdt os nogenlunde på den rigtige side af loven. Vi plejede at sige, at den skulle være et alternativ til kølerhjælmen på en Fiat Punto i Istedgade. Den måtte ikke ligne et bordel. Vi arbejdede ud fra en logik om, at hvis vi eksempelvis skrev på Facebook, hvor Sexelancen var parkeret, og hvornår den var åben, så kunne nogen måske synes, at vi gjorde det lettere at gå ned at købe sex, så det måtte vi nok ikke. Og hvis vi gjorde det til en lækker, kinky oplevelse at være inde i vognen, så kunne det måske også være et problem. I starten var jeg sådan – ingen røde lamper, ingen velvetour, de kan få en briks. Det har ændret sig undervejs, og i dag er vognen pyntet med hyggelig belysning og den slags. Der er jeg glad for, at de frivillige gik imod mit råd.”

CHAMPAGNE OG KNÆPUDER

Én ting er at have en idé om, at en aflagt ambulance kan hjælpe sexarbejdere på gaden om natten. Noget andet er, om det rent faktisk virker.

Jelena: “Jeg turde ikke håbe på, at de ville bruge den. Men selv hvis det ikke lykkedes, gjorde vi i det mindste noget. Det er altid bedre end køleren på en bil eller en baggård. Jeg fandt hurtigt ud af at man behøver ikke at have tænkt det hele igennem. På et tidspunkt skal man stoppe med at snakke og bare starte et sted. Det er bedre end at gøre ingenting.”

Så det gjorde de. Vognen blev købt, istandsat og ommøbleret, de rette tilladelser blev indhentet, de frivillige blev klædt på til tjansen – blandt andet med en studietur til en swingerklub i Istedgade for at forstå miljøet omkring Istedgade bedre. Og så var de klar.

Den 8. november 2016, efter månedsvis af forberedelser, blev Sexelancen indviet på Halmtorvet, et stenkast fra Istedgade. Med en flaske champagne mod bilen på bedste jomfrutursmanér og en åben invitation til områdets sexarbejdere om at kigge forbi og se den an. Flere af sexarbejderne rystede på hovedet og sagde, at hvis de skulle bruge den, skulle den være meget bedre indrettet. Én af sexarbejderne, Annika, efterspurgte en pude, som man kunne støtte knæene på under blowjobs og et spejl, så man kunne holde øje med, om kunden beholdte kondomet på. Og kunne den blive flottere, med leopardprint og pink på væggene, ville det begynde at ligne noget.

Men for nu var Sexelancen klar til brug. Med et rødt lys på taget, der skulle vise om den var i brug, flankeret af et klistermærke med ordene ‘Don’t come knocking if the car is rocking’.

I brug kom den. Dog ikke den første nat, men langsomt kom der én, og senere flere sexarbejdere med deres kunder forbi. Det var allerede mere, end nogen havde turdet håbe på.

Jelena: “De første vagter vidste vi ikke helt, hvad vi skulle stille op, imens vognen var i brug. Skulle vi gå lidt væk, skulle vi blive i nærheden og holde øje? Vi var bare så glade for, at den blev brugt.”

De seks frivillige og Michael skiftedes til at tage nattevagter og eksperimenterede med at parkere Sexelancen på forskellige gader ved Istedgade. Som ugerne og månederne gik, fik de stille og roligt mere og mere indblik i, hvad der virkede, og hvordan Sexelancen bedst kunne opfylde sexarbejdernes behov.

ET POLITISK REDSKAB PÅ HJUL

Udover at være et lavpraktisk tilbud til sexarbejdere fredag og lørdag nat på Istedgade, blev Sexelancen fra første færd også et politisk redskab til at råbe politikerne – og samfundet – op.

Jelena: “Vi taler så meget om arbejdsforhold i andre brancher. Du kan også blive slidt ned af at være sexarbejder, men så er det set som, at det er din egen skyld, du kunne jo bare lade være. Man ser det som et socialt problem i stedet for et arbejde. Hvis man vælger at sælge sex, må det være fordi man er socialt udsat, ikke af andre grunde. Det provokerer mig helt vildt.

“Vi taler så meget om arbejdsforhold i andre brancher. Du kan også blive slidt ned af at være sexarbejder, men så er det set som, at det er din egen skyld, du kunne jo bare lade være. Man ser det som et socialt problem i stedet for et arbejde. Hvis man vælger at sælge sex, må det være fordi man er socialt udsat, ikke af andre grunde. Det provokerer mig helt vildt. Sexelancen gav os muligheden for at tage debatten op på ny.”

Sexelancen gav os muligheden for at tage debatten op på ny.”

Medierne – både danske og udenlandske – kastede sig over Sexelancen. Og det selvom Michael og holdet bevidst havde lagt lanceringen samme dag som præsidentvalget i USA i håb om at gå lidt under radaren. De forventede negativ presse og ville gerne undgå det. De kunne ikke have taget mere fejl.

Maja: “Sexelancen og Michael var i Go’Morgen Danmark, Berlingske, Ekstra

Bladet, Reuters, VICE, kinesiske medier – alverdens medier dækkede det, og det skabte lige pludselig en debat om, hvorvidt man skulle skabe værdige forhold for folk, som solgte sex på gaden. Vi blev inviteret til sexarbejderkonferencer i andre lande, hvor vi havde vognen med. Sexarbejderaktivister i hele verden kendte den. Det var ret vildt.”

Lige så meget medieopmærksomhed, lige så lidt opmærksomhed fik Sexelancen fra politiet og de danske myndigheder.

Maja: “Politiet sagde aldrig noget til Sexelancen. Den er ikke blevet bekriget – hverken af politiet eller kommunen. Den er heller ikke blevet støttet. Enten tier man det ihjel, eller også accepterer man det bare. Det er ret sigende for, hvordan vi i Danmark forholder os til sexarbejde. Det *er* en kompliceret problemstilling – men i mellemtiden har vi en vogn, som sexarbejderne kan gøre deres arbejde i på sikker vis.”

I KØ TIL VOGNEN

I dag bliver Sexelancen – som i mellemtiden har skiftet navn til The Red Van – brugt 15-20 gange hver fredag og lørdag nat året rundt. Fra det minut den åbner klokken 23, til de frivillige slukker lyskæden i loftet, afspritter briksen en sidste gang og smækker skydedøren i klokken 04, er der aktivitet omkring bilen.

Maja: “Vi havde aldrig troet, at vi ville nå til det punkt, hvor vi er i dag, hvor tre par står i kø og venter udenfor bilen for at komme til. Sexarbejderne er virkelig glade for den. Det handler også om, der ikke er noget catch. Der forventes ingenting af dem til gengæld. Det er bare en vogn, hvor de kan udføre deres arbejde i sikkerhed.”

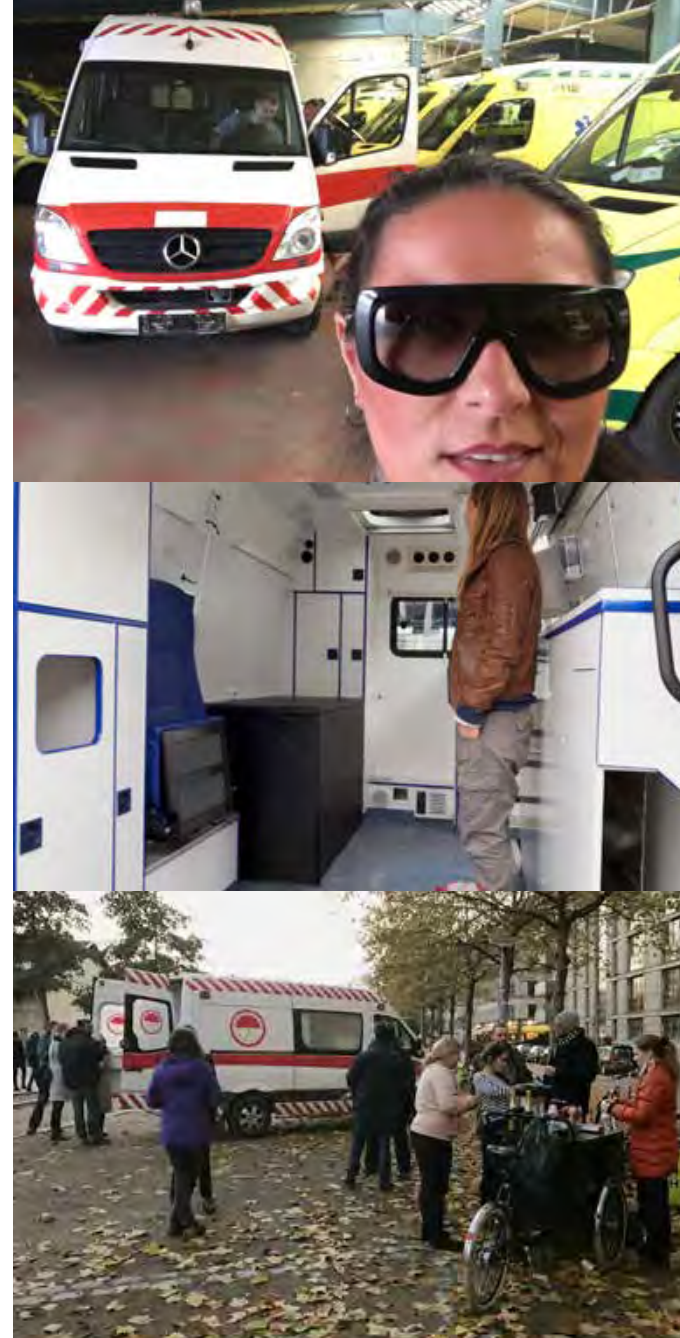
Og når alt kommer til alt, er det netop sikkerheden for de gadebaserede sexarbej-

dere der er essensen – og har været det fra start.

Jelena: “Vi ved bare, hvor meget sikre det er. Ulig hvad visse politikere mener, skaber det ikke flere sexarbejdere at give dem bedre arbejdsforhold – det gør bare livet lettere for dem, der allerede er på gaden. Det er der, vi bliver nødt til at starte – give dem nogle ordentlige arbejdsforhold. Det skylder vi som samfund.”



En stor del af Sexelancens første frivillige var socialrådgiverstuderende. For at få inspiration til indretning og materialevalg til Sexelancen tog de på studietur til Carls Swingerklub i Istedgade.



Fra den første Sexelance blev hentet hos Falck i Odense, og til den stod klar til brug, gik der flere måneder og hårdt arbejde med at få vognen klar: Fra ombygning og brugerundersøgelser til skat og parkeringslicenser. Den 8. november 2016 rullede den på gaden – og blev indviet med champagne.





På åbningsdagen fik Sexelancen enorm mediebevågenhed – både nationalt og internationalt – og kom helt ind i de danske stuer, da Go' Morgen Danmark kom på besøg med vært Heidi Frederikke Sigdal. Måske første og eneste gang, der blev talt om blowjob på morgenfjernsyn?

Denmark
The Observer

Copenhagen sex ambulance is safe space for capital's red-light workers

A converted vehicle has been designed to act as a sanctuary for Danish sex workers at risk of violence and exploitation

Michael Lødborg Olsen with the Sexelance, converted from a former ambulance to give street prostitutes a safe place to work. Photography: Målin Palm for The Observer

Richard Orange

Michael Lødborg Olsen rests his buttocks on the board that serves as a bed in Sexelance, his mobile sanctuary for street sex workers, and begins rocking back and forth, his eyes twinkling with amusement. "We thought of putting in something to stop this," he says, as the converted ambulance jumps up and

Sunday 27 November 2016 00:04 GMT

BBC
Menu

The Documentary Podcast

Home Explore the Podcast Archive More

Listen now

Denmark's Red Van

A unique project aimed at reducing harm to women selling sex in Copenhagen.

Show more

Download

17:49
16.11.16

Berlingske

MEST LÆSTE

1. «Donald Trump forstod at tage millioner af amerikaneres bekymringer seriøst»

2. Nu kommer Sexelancen: «Hvis det bliver en succes, har vi skabt verdens største bollerum»

3. Donald Trump er ny præsident - og hvad gør vi nu?

Sådan hjalp sexarbejdere med at få gjort Sexelancen populær

PODCAST



“Uanset hvad folk synes om sexarbejde, så finder det sted hver dag. Vi tilbyder med vores vogn nogle af de mest udsatte sexarbejdere et tryggere alternativ, end gaden, gyder eller kundens bil kan. Vi er meget bevidste om, at en rød varevogn ikke er en løsning på de komplekse usikkerheder og realiteter, som gadebaserede sexarbejdere står overfor, men det er et skridt i den rigtige retning mod at forbedre og promovere gadebaserede sexarbejders rettigheder, sundhed og sikkerhed.”
 – Aphinya Jatuparisakul, nuværende forperson for The Red Van, her portrætteret af Mathilde Schmidt.



I 2017 overtog en gruppe af Sexelancens frivillige driften, udskiftede den efterhånden slidte ambulance med en rød varevogn, og omdøbte Sexelancen til The Red Van. The Red Van er i dag drevet som en selvstændig forening og er – foruden at være på gaden hver weekend – en unik og vigtig stemme i debatten om sexarbejders rettigheder.



Da Sexelancen åbnede i 2016, var det et eksperiment, som ingen vidste om ville virke. I et forsøg på at få naboernes opbakning og forståelse blev der hængt plakater op i gaderne omkring Istedgade med information om Sexelancens mission.

EN NAT MED THE RED VAN

En frivillig har delt sine noter fra en nattevagt en vilkårlig nat på Istedgade



I dag hedder Sexelancen The Red Van. Hver fredag og lørdag nat er The Red Vans frivillige på gaden fra klokken 23-04. I en ombygget varevogn forsynet med en briks, kondomer, glidecreme, håndsprit, hygiejneprodukter og varme drikke tilbyder The Red Van et sikkert sted for gadens sexarbejdere at tage deres kunder med hen.

En sexarbejder og en kunde venter på os, da vi parkerer bilen på en sidegade til Istedgade. Vi beder dem om at vente fem minutter, så vi kan nå at gøre bilen klar. Briksen skal sprittes af, vi skal have tændt for lyskæderne i loftet, fyldt krukkerne op med kondomer og glidecreme, og fyldt vores termokander med varmt vand til te og kaffe.

Vi er i gang – og det samme er sexarbejderen og hendes kunde i vognen. Ti minutter efter kommer de ud, takker og går hver til sit.

Vi går en runde på Istedgade med te, kaffe og kondomer og fortæller de sexarbejdere, vi møder, hvor vi er parkeret. Hilser på i Reden International's varmestue, hvor sexarbejderne tager pauser, får mad og bruger toilettet i løbet af natten.

Tilbage ved vognen kommer to sexarbejdere og én mand. De spørger om de godt må gå ind alle tre – under Corona var der begrænsning på max to personer i vognen, men sådan er det ikke længere. De kan bare hoppe ind alle tre.

Der bliver kø udenfor bilen. To par står nu linet op og venter. Efter tyve minutter banker vi på, så de næste kan komme til.

Vi sidder på kantstenen lidt væk fra bilen og drikker te. Der lugter af tis ved siden af trappen, og natten summer af

fredagsfest. I pauserne mellem brug af bilen gør vi den ren. En nigeriansk kvinde kommer forbi og får en kop kaffe, inden hun går tilbage til Istedgade i håb om en ny kunde. To ægtepar kommer gående forbi i flot festtøj og kigger forvirret ind i vognen, imens vi gør den ren. De skynder sig videre.

En sexarbejder og en kunde smutter ind i bilen, de er hurtigt færdige igen. Ti minutter senere er hun tilbage med ny kunde. Han er forvirret over at skulle ind i en varevogn, men indvilger, da skydedøren åbner og lyskæderne i loftet byder velkommen. Bilen rækker, og efter otte minutter er det overstået. Hun har en indbringende aften.

To kvinder og en meget fuld mand går ind i vognen. Efter to minutter er de ude igen – forhandlingen er gået galt. Han er fuld og sur og siger, at de skal ‘fuck off’. Kvinderne trækker på skuldrene og går. Manden kommer over til os og lægger op til at snakke. Det gider vi ikke og siger, at han skal smutte. Det bliver han lidt sur over, men går dog sin vej.

Nu er der kø igen. Et par er inde i bilen, imens to par står i kø udenfor. Sexarbejderne smalltalker og flirter, så ventetiden ikke dræber kundernes interesse. I en lejlighed på den anden side er der fest, og folk ryger cigaretter ud af vinduet.

Der kommer sexarbejdere med kunder med cirka et kvarters mellemrum hele natten. Nogle kommer forbi til en kop kaffe eller for at få et par kondomer.

Det begynder at tynde ud nu. Istedgade er ved at blive stille. Det har været en rolig aften uden optræk til ballade. En fuld pige kommer syngende gående forbi og skåler med os. Et kærestepar smutter forbi os, en højlydt venneflokk skal videre.

Vognen er blevet brugt 13 gange i alt. Et sidste par må vi skuffe på vej hen til vognen – vi har lukket for i nat.



Indrettet med briks, kondomer, glidecreme, håndsprit og hygiejneprodukter tilbyder The Red Van et sikkert, tørt og rent sted for gades sexarbejdere at tage deres kunder med hen.

JUNKFOOD

► **EN BEVÆGELSE FOR SUND OG NÆRENDE
MAD TIL GADENS FOLK**

Behovet for adgang til sund nærende gratis mad til gadens folk på Vesterbro var enormt. Men i stofbrugernes hverdag står det tit langt nede på listen over behov og prioriteringer. Det skaber konflikt, sygdom og fortvivlelse med sig.

Danmarks første gadesygeplejersker Charlotte Fick og Nina Brünés så sundhedstilstanden blandt stofbrugere på Vesterbro med egne øjne:

“Det er vores klare indtryk, at stofbrugere har ringe kostvaner. Ensidig fastfood, for meget kaffe og for lidt postevand. Der er ingen tvivl om, at de lider af vitaminmangel og andre ernæringsbetingede sygdomme. Mulighederne for alsidig kost er minimale, da et liv på gaden ikke fordrer de store kulinariske middagsanretninger. Stofferne minimerer sult- og tørstfølelsen, og når man lever et kaotisk, fortravlet og forjaget liv, er mad ikke det, man tænker på først. Stofferne kommer altid i første række.”

Det var udgangspunktet for JunkFood: at give gadens stofbrugere adgang til sund og nærende mad, dagligt. Konceptet lyder simpelt – og det var det som sådan også. Der var bare ingen, der havde gjort det før.

JunkFood startede i september 2008 med at servere mad til gadens folk fra en autocamper på Halmtorvet. Da Café Dugnad slog dørene op nogle måneder senere, rykkede JunkFood derind og blev en fast og vigtig del af arbejdet for at holde Vesterbros gader fri af konflikt.

Det viste sig nemlig hurtigt, at nærende måltider skabte sundhed for stofbrugere og nedbragte konfliktniveauet på gaden betydeligt – især politiet mærkede det og fortalte om langt færre problemer med konflikter og slagsmål.

JunkFood køres i dag videre i nyt regi af blandt andet Michelin-kokken, Rasmus Munk og finansmanden Lars Seier Christensen og leverer mad ud af huset til gadens folk i København.

OPSKRIFT:

JUNK FOOD CLASSIC

3 Slags bønner i rødvin med rå-kost og urter.

JunkFood serverer mad til stofbrugere i Cafe Dugnad tirsdag, onsdag og torsdag.

50 pers. NB. 30 liters gryde.

Hestebønner. 1. kg
Kidney Bønner. 2 kg.
Brune bønner 2 kg
Løg. 2 kg.
Hvidløg. 5 hele
Chilli. efter smag
Gulerødder 1 kg.
Knoldselleri 1 hel, stor
Rød eller hvid-kål, 4 kg.
Dobbelt fløde, 2 liter.
Perisille og evt. syre.
Rødvin 2 liter
Svesker, u. sten. 1. kg.
Aiva paprika-relish 800 gr.
Usaltede peanuts. 1 kg.
Olivenolie, koldpresset.

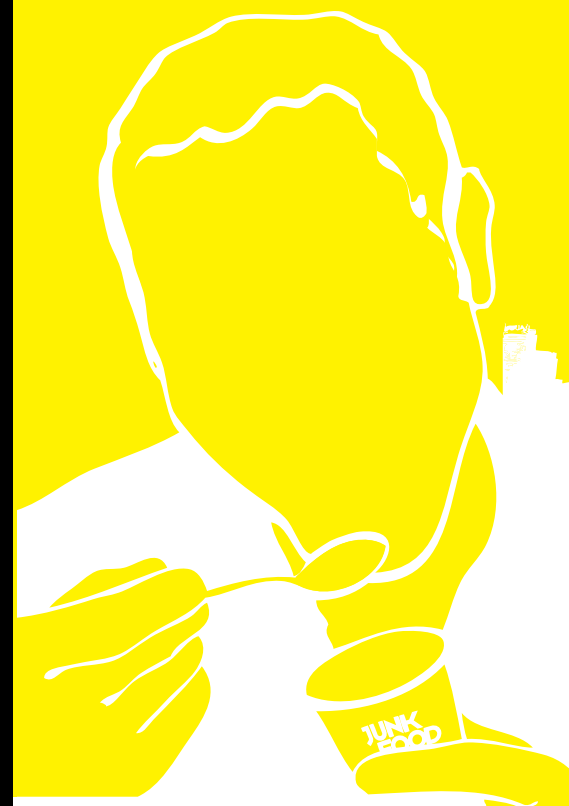


1. Bønner lægges i blød i min. 12 timer. Vand skiftes og bønner skylles grundigt. **2.** Løg, chili og hvidløg, hakkes fint. Hvidløg svitses kort og hårdt på panden uden at branke. Hurtigt på med løgene og røre 1/2 minuts tid. Fint hakkede svesker, selleri og gulerødder kommes ved og koger med. Relish tilsættes og varmes uden at brænde på. Bønner og rødvin kommes i og koger op. Lad stå ved svag varme i en times tid. Sluk evt. efter 20 min. Tilsæt fløde og smag til med salt, peber og sukker. **3.** Kål og gulerødder hakkes groft og fungerer som bund i tallerkenen. Spiser man gående af plastik fungerer dette som god varme isolator for hænderne. **4.** Urter og nødder hakkes og vendes i olie. Det er ikke kun til pynt, så lav rigeligt af det og put det oven på retten.

PÅ GADEN FRA 2. SEPTEMBER 2008

JUNK FOOD

Sund mad på gaden



2. September 2008 starter **JUNK-FOOD** på Vesterbro – et nyt kost og ernæringsstilbud tænkt til gaden folk og deres sundhed. Projektet er en del af DUGNAD samarbejdet og realiseret på baggrund af økonomisk støtte fra **Tips & Lotto Puljen**.

Målet er at servere sund mad for **udsatte og øvrige beboere** til under en 10'er, samt kvalificere livet på gaden. **JUNK-FOOD** vil være at finde på indre Vesterbros gadeplan 2 gange om ugen.

Over de kommende måneder arbejder vi på at finde den bedst egnede **basis-opskrift** til formålet og **inviterer** hermed alle interesserede til første brainstorm og forslag, torsdag, d. 4. september i Kødbyen. Vi udvikler maden ud fra følgende parametre:

Tilpasset ernæring, værdighed, brugerinddragelse, hygiejne og økonomi. Er du interesseret i at hjælpe, kontakt DUGNAD via junkfood@dugnad.dk eller læs mere om projektet på: dugnad.dk

JUNK FOOD
i samarbejde med
Sund mad på gaden

DUGNAD
Vesterbro

STRADA

► DIN STØTTE TIL FATTIGE OG HJEMLØSE

Strada er et magasin om minoriteter og minoritetskultur, solgt på gaden, af gadens folk. Det er din måde at støtte fattige og hjemløse på.

Strada blev skabt ud fra et behov for at give arbejdsmuligheder for folk på gaden med indvandrer- og minoritetsbaggrund. De er blandt de mest marginaliserede og også de, som har sværest ved at finde en indtægtskilde.

Med den fri bevægelighed i Europa søger udsatte og fattige mennesker også over grænserne med drømme om et bedre liv. I mange år blev de afvist af hjemløseavisen HusForbi, fordi de ikke var danske – på trods af at de var en del af gadens folk og ekstremt fattige, udsatte og ofte hjemløse.

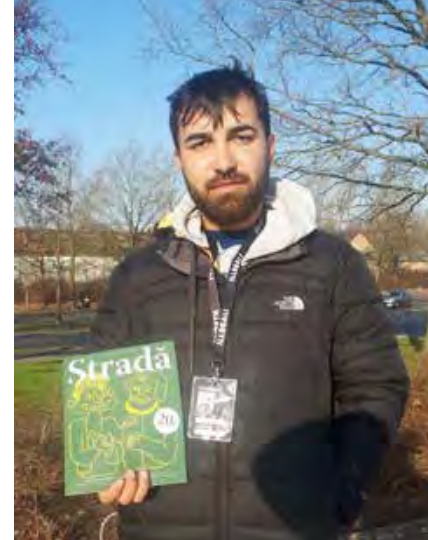
Derfor blev Gademagasinet Strada lanceret – for at støtte de allermest udsatte og sårbare minoriteter på gaden.

Strada kan sælges af alle gadens folk, uanset minoritetsbaggrund og sprog.

Strada laves af frivillige og udgives af Foreningen MINORITET, der arbejder for værdige forhold til gadens folk.



Strada er et magasin for hjemløse immigranter i Danmark, som de kan sælge og få en lille indtjening. Men det er ikke altid nok til at holde tilværelsen kørende, og nogle ønsker at forlade Danmark igen – men har ofte ikke råd til busbilletten. Derfor lavede Strada en kampagne og indsamlede penge til at hjælpe dem, der ønskede at vende hjem. Plakaten her er en del af kampagnen og blev lavet af kunstner Mette Ehlers.





Strada-gadesælger Iounut, der holder til i Esbjerg, med 5. udgave af bladet fra 2019.

ILLEGAL

▶ ET KULTURMAGASIN OM STOFFER

ILLEGAL Magasin et kulturmagasin om stoffer – om stofkultur og kulturstof – på godt og ondt, i alle samfundslag og i hele verden.

ILLEGAL udfordrer krigen mod narko, fordi viden er stærkere end krig.

ILLEGAL ønsker at afkriminalisere stofbrugere og skabe en narkoindsats, der har fokus på mennesker frem for stoffer.

ILLEGAL er en hjælpende hånd til de folk, der sælger det på gaden – bl.a. afhængige stofbrugere – som et alternativ til kriminalitet og sexarbejde.

- ▶ Når du køber ILLEGAL, støtter du som udgangspunkt sælgeren til at kunne købe stoffer. Og selvom det måske lyder kontroversielt, betyder det helt konkret, at sælgeren ikke behøver at begå kriminalitet for at få råd til sit næste fix. Sådan har et magasin aldrig positioneret sig før.
- ▶ Siden 2013 har ILLEGAL Magasin leveret fordomsfri viden om stoffer og stofkultur – og været en indtægtskilde for gadens stofbrugere.
- ▶ Udgivet i Danmark siden 2013 i samarbejde mellem Foreningen MINORITET og Spine Studio.
- ▶ Senere kom ILLEGAL også på gaden i London og San Francisco med stor succes.
- ▶ Sælges i dag af gadens folk i København.



Addicted to the cause

INTERVIEW Michael Lodberg's singular focus is helping addicts to a more humane existence. Sometimes that means provoking people. Other times that means compromising on your principles



But it also paints this as the
er of two evils, reasoning that
give an addict money to buy d
he (or she) won't need to break
or degrade themselves in ord
support their habit.

Lodberg also says the mag
encourages us to think about
degrading life as an addict on
streets is. (Issue 2 described i
on the front cover as "The be
ternative to sucking cock on
street")

The content of the magazin
a collection of humorous and b
core articles about drugs and
culture, all packed in a "hip
cool" design inspired by the
wing American magazine Ad l
ers and '80s Danish gonzo porn
Rapport.

FOR BETTER AND FOR WORSE
The cool packaging, though, is
a way of getting people to lo
est themselves in the issue of d
et that criminal
ave. "In reality,
we want to do is inform people

06. SEP. 2013 KL. 10.28 | OPDATERET 06. SEP. 2013 KL. 10.45

Nyt magasin gør narkomaner til bladpushere

Kulturmagasin om stoffer vil forsøge at afkriminalisere stofmisbrugere. Det handler om at skabe værdighed omkring dem, siger manden bag.

ILLEGAL!

ILLEGAL!



توظيف مجلة "إيلغال" الدنماركية مدمني مخدرات. بغية مساعدتهم على شراء المخدرات وإبعادهم عن أوساط الدعارة والجريمة. ما أدى إلى تصاعف مبيعاتها منذ إطلاقها في الحريف الماضي.

وأطلقت إيلغال في سبتمبر (أيلول) 2013 في كوبنهاغن. من قبل مايكل لودبرغ أولسن وهو عامل اجتماعي لا تقبل عليه أن يبيع صحيفته يستخدمون رواتبهم لشراء المخدرات.

هدف المجلة
والهدف هذه المجلة بحسب مديرها "هدفنا أولهما نزع الصلة الإجرامية عن مدمني المخدرات. واتكبيهما منحهم فرص عمل كي لا يلجأوا في دوامة الجريمة والدعارة."

ويقدم صحفيون محترون بأعداد محتويات المجلة التي تصدر ست مرات في السنة ولا تنطرق إلا إلى المسائل المرتبطة بالمخدرات. وفي إشارات الخلفيات التي تنطق لتشجيع المخدرات. يطلب مايكل لودبرغ أولسن بوضع إدمان السموات في قلب ألوبات الشفقات الصحية بدلاً من الشفقات القضائية.

theguardian | TheObserver

Google Custom Search

Dane launches street magazine to help drug users fund their habit

Social entrepreneur Michael Lodberg Olsen challenges authorities in Denmark with project to give users 'dignity'

by Daniel Boffey policy editor
The Observer, Sunday 8 September 2013



Michael Lodberg Olsen has previously set up a mobile injection room to increase safety for addicts. Photograph: Arkivfoto

The liberal attitude of Danish authorities to drugs is being tested this weekend, with addicts taking to the streets of Copenhagen to sell a new *Big Issue*-style magazine with the explicit aim of funding their addictions.

Five thousand copies of the magazine, with a cover price of 30 krone (£3.40), are being

ILLEGAL #1 blev en global nyhed: "Krigen mod narko har måske spillet fallit, men jeg er ikke sikker på, at dette initiativ er løsningen." Tv-værtinden fra australske Dateline vidste ikke helt, hvordan hun skulle få afsluttet indslaget om ILLEGALs første nummer. Nysgerrigheden var dog stor: Også The Guardian, BBC, Le Monde, Al Jazeera og dusinvis af andre udenlandske medier besøgte ILLEGAL i København.



"ILLEGAL er det eneste alternativ til at sutte klo i gaden"
Jette, stolbruger der sælger ILLEGAL

ELEGANT

EROTIC

ENTR

U-R-J-S

U-R-J-S

U-R-J-S

EXOTIC

BEAUTIFUL

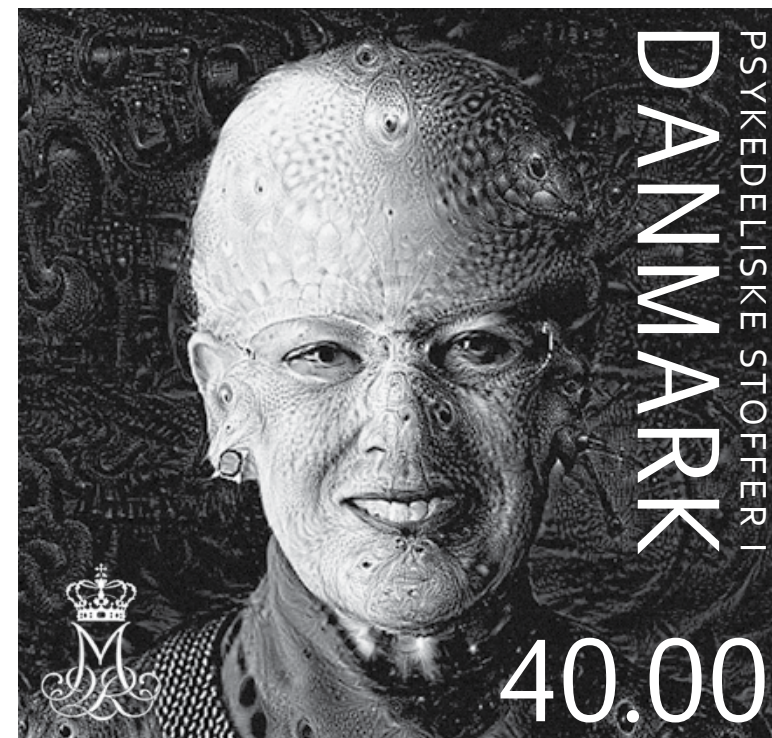
XY

Copyright af Mette Frimholm

ILLEGAL!

9. udgave - 2016

Et kulturmagasinet om stoffer



Vejl. pris: 40 kr. - 25 kr. til sælger

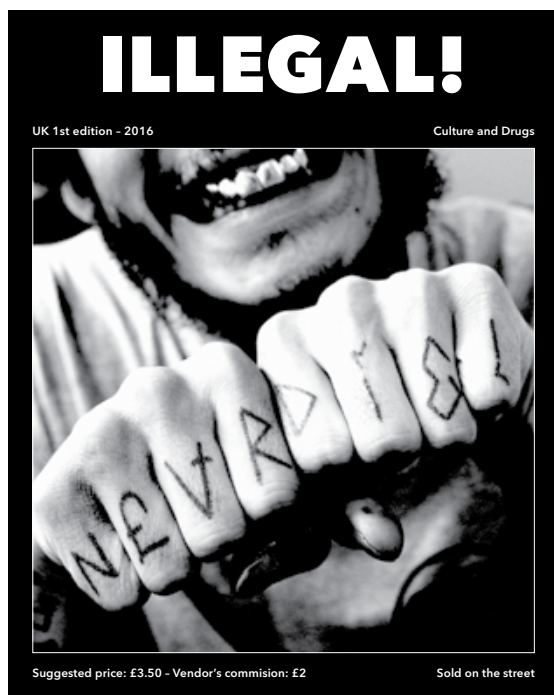
Sælges på gaden



ILLEGAL LIVE indtog scenen på Bremen Teater, hvor hundredvis af mennesker samledes for at opleve debat, interviews, musik, foredrag og film omkring narko-kultur.



Festivalguiden om musik og stoffer udkom juni 2015 og ILLEGAL åbnede Distortion foran Børsen og Folketinget. Tykmesteren stod for musikken.



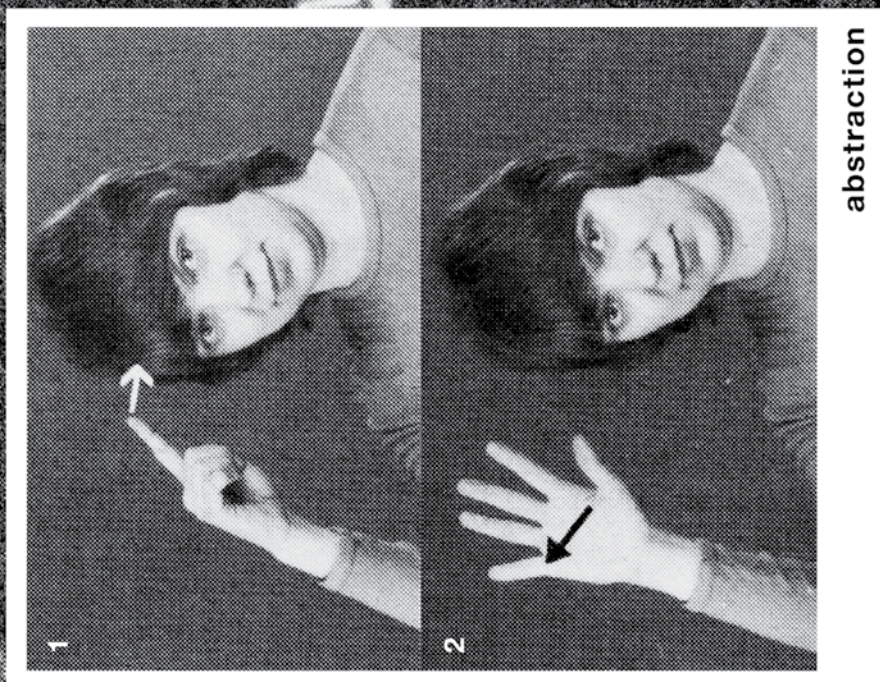
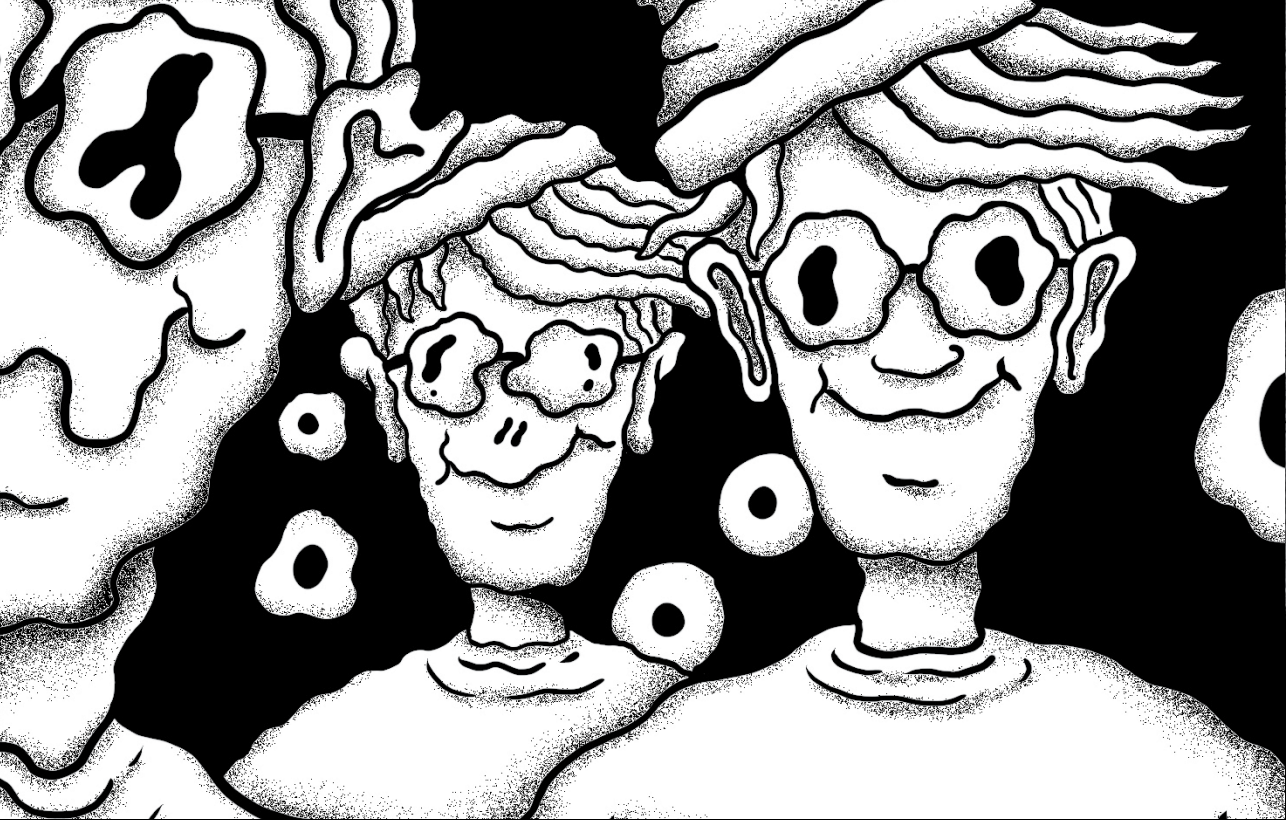
Magasinet blev internationalt, da ILLEGAL #5 i november 2014 udkom på engelsk og blev solgt i både Danmark og i London.



Kreativt stjernestøv over redaktionens grafiske venner og bladets faste visuelle rygrad: Jacob, Finn og Thomas. Lang næse til millionbudgetterne, der til reklamebranchens fornemste champagne-show, måtte se ILLEGAL løbe med sølv i Creative Circle Awards 2015.



Med farvelsalutten "More Power to You" gav Robert Crump redaktionen lov til at vælge frit blandt hans tegninger til ILLEGAL #8. Før mailen fra Mr. Crump tikkede ind, blev ILLEGALs tegner Thomas Pålsson ellers høfligt afvist af mandens sekretær, som fortalte, at "Robert Crump er en meget travl mand ..."



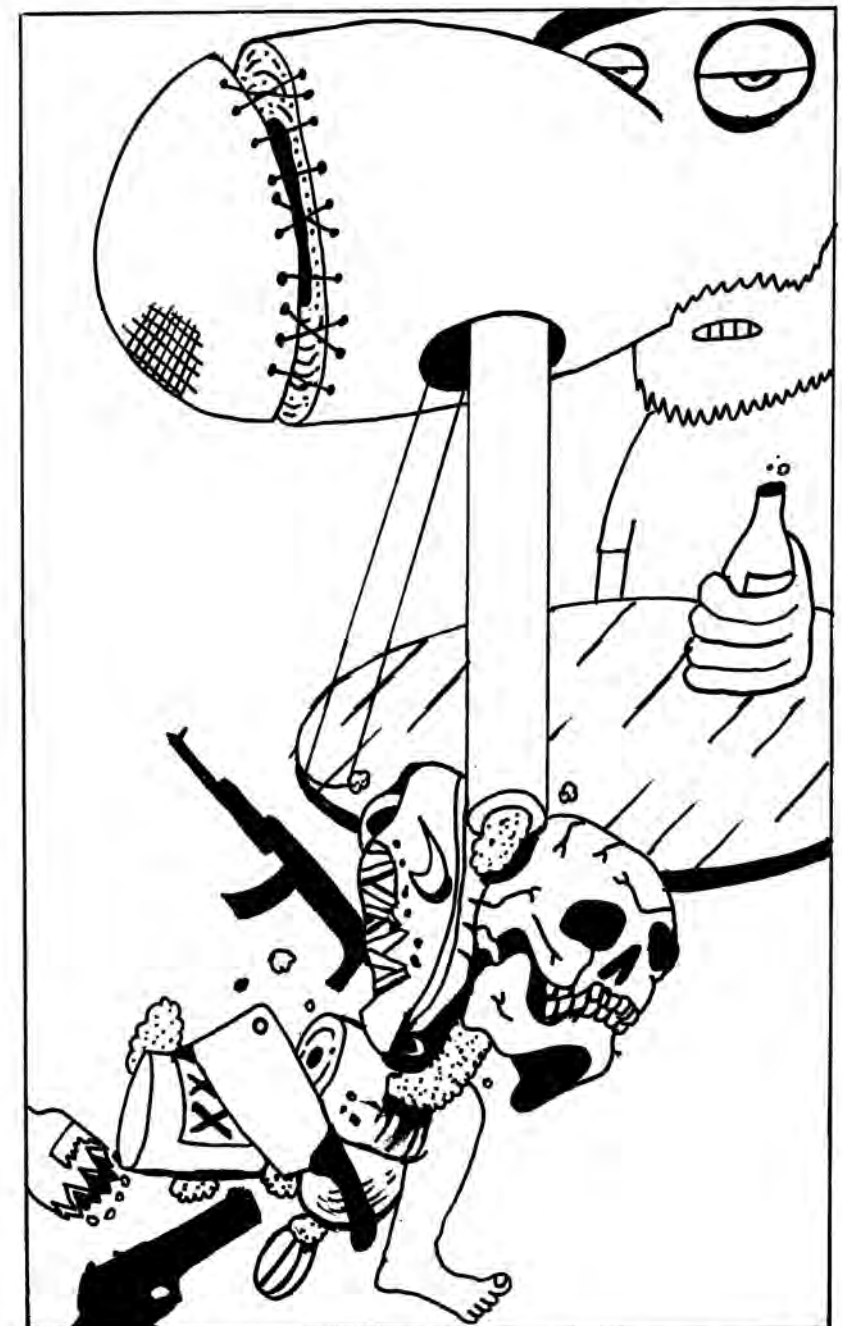
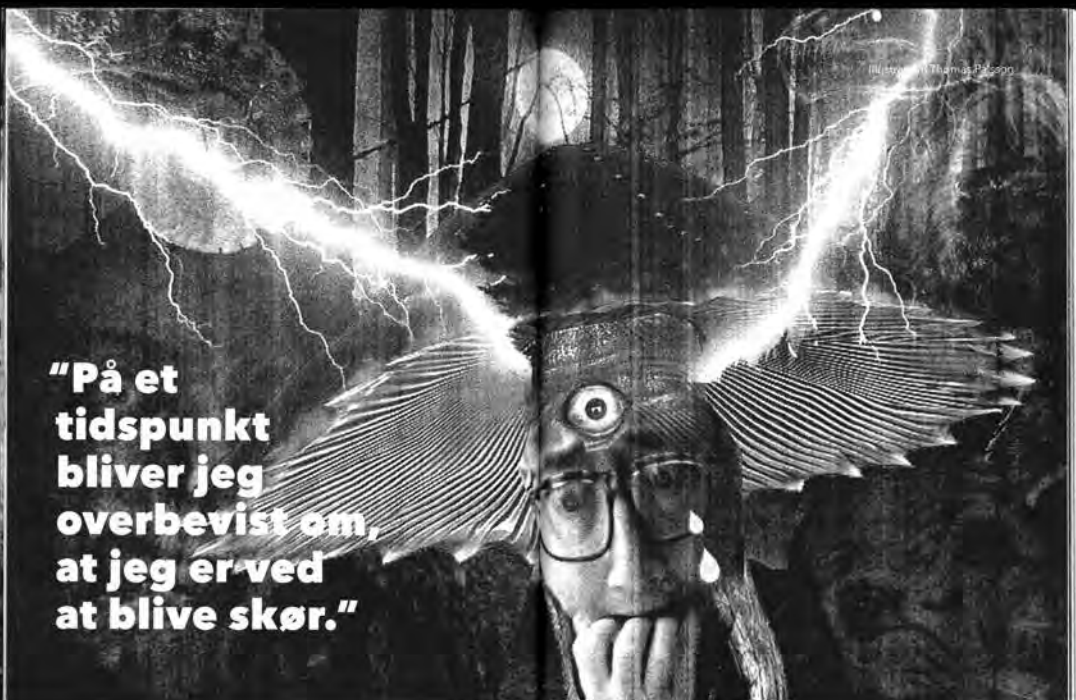
Psilocybin svampe

En af de mest brugte psykedeliske substanser er de "magiske" psilocybinholdige svampe, som er blevet brugt af mennesker siden tidernes morgen, og som vokser over hele kloden.

Psilocybin er samtidig et af de stoffer, som giver meget positive resultater i forskningen.

Her ser vi nogle af svampene fra forskellige steder i verden på frimærker af den helt almindelige slags.

Den sort, der vokser frit i den danske natur, hedder Spids Nøgenhat (*Psilocybe semilanceata*).



"Af alle former for modkulturer, er undergrundstegneserien sikkert den der har den tætteste relation til stofkultur, hvad enten det handler om lsd-induceret krystalmønstrebefængte tripprapporter, satire over fjollete lovgivninger eller selvironiske kommentarer til livsstilen som stofbruger."

– Zven Balslev

INNOVATION PÅ GADEN

– Nye løsninger for gadens folk

Redaktion: Johanne Højbjerg Møller og
Michael Lodberg Olsen

Tekst: Johanne Højbjerg Møller, Michael Lodberg
Olsen, Lars Gadegaard Hansen, Marianne
Abildgaard

Korrektur og feedback: Therese Kaisner,
Jens Verdoner, Bjarke Windahl Pedersen

Grafisk design: Spine Studio

Tryk: thePrintlink.com

Udgivet af Foreningen MINORITET
ISBN: 978-87-973520-0-7

www.minoritet.dk
www.michaellodberg.dk

Collage, illustrationer og plakater:

Grafiskbix, side 43

Solveig Mønsted Hvidt, side 60

Klaus Rix, side 65, 91

Mette Ehlers, side 94

Sally Santana, side 101

Zven Balslev, side 101, 111

Tex & Jack, side 104

Robert Crump, side 107

Alex Jenkins, side 108

Billeder:

Gunnar Rúnarsson, side 3

Joachim Ladefoged, side 8

Lars Kristiansen, side 14, 28, forside øverst

Vesterbro Bladet arkiv, side 16

Maria Bonde, side 30

Brugereforeningen for Aktive Stofbrugere, side 17

Torben Ager, side 38, 39

Antidote Danmark, side 38, 39, 42, bagside nederst

Tina Leth Hansen, side 42

Mia Vanelli, side 35 nederst

Michael Lodberg Olsen, side 6, 7, 26, 27, 29, 32,
34, 35, 36, 42, 44, 48, 63, 64, 69, 70, 74, 79,
95, 97, 106, forside midten

Forening for Bæredygtig Pant, side 52

Anonym stofbruger, side 54

Juli Sheptytsky, side 56, 57, 59, 62

Jonas Raaby, side 66

Kim Wendt, side 73, forside nederst

Filip Soos, side 78

Jelena Seidel, side 79

Mathilde Schmidt for Femina, side 82

Sexelancen / The Red Van, side 82, 83,
bagside øverst

Johanne Højbjerg Møller, side 84, 87

Foodculture, side 88, 89

Anders Colding-Jørgensen, side 92

Bjarke Windahl Pedersen, side 98

Finn Wergel Dahlgren, side 100, 101, 104, 110

“DER ER ALTID NOGEN, DER VIL FORSØGE AT BILDE DIG IND, AT DET AT GØRE EN FORSKEL ER KOMPLICERET”

– Frank Hvam, komiker og tidligere
bestyrelsesformand for Fixelancen

ISBN: 978-87-973520-0-7

